

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Svccinctam Doctrinarum Asceticarum Svmmam Comprehendens - Quam
ad majorem omnium in Ascési proficere cupientium utilitatem ac
subsídium

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1685

Caput III. De Moralibus Virtutibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48214)

laborum Sanctorum suorum. Securus labor, con-
 nullus valet evacuare defectus. Quod ipsum verb. I
 B. Virgo S. Birgittæ olim sequentibus verbis in fine
 Amici DEI non habent attædiari in servitio DEI
 laborare, ut homo malus fiat melior, & homo tam I
 veniat ad perfectiora. Nam quicumque volumedia
 haberet sibilandi in aures omnium transeuntium, ora
 JESUS Christus esset verè DEI Filius, ac faciens
 naretur, quantum posset, ad aliorum conversionem :
 licet nulli vel pauci converterentur, nihilominus
 dem mercedem obtineret, ac si omnes convertitio
 tur. Sicut per exemplum dico tibi : Si duo merc
 ex præcepto Domini foderent Montem durissim
 & alius inveniret aurum electum, alius verò nihil
 propter laborem & voluntatem digni essent
 mercede.

CAPUT III.

DE MORALIBVS VIRTVTIBVS

HArum quatuor plerumque genera ab Ascetis
 gnantur, de quibus S. Bernardus in lib. de co
 ait : *Bonus circuitus est, si iustitia querit, Prudentia
 venit, Fortitudo vendicat, Temperantia possidet,
 iustitia in affectu, Prudentia in Intellectu, Fortitudo
 effectu, Temperantia in usu.* Quid autem de his spe
 liter scire Ascetam oporteat, in præsentis capite dicitur

§. I.

De Prudentia.

I. Est Virtus practica, per quam & finis huius
 stus præfigitur; & media ad eundem obtinendum

labor, congrua eliguntur; brevius verò S. Augustinus de lib.
 ipsum. Rerum appetendarum, fugiendarumve scientiam
 bis in fine definit; de qua tria præcipuè Ascetæ sunt notanda.
 DE II. Primum est, ut bene sciat officium & natu-
 hominam Prudentiæ, quod est, optimum finem & optima
 volumedia præscribere, quem in finem tria potissimum tem-
 intium. ora observat, uti Seneca notavit, dum dixit: Si pru-
 facientens fuerit animus tuus, tribus temporibus dispense-
 nveretur: præterita cogita, præsentia ordina, futura provi-
 domine. Primum per Cautionem, alterum per Circumspe-
 conversionem, tertium per Providentiam.
 III. Alterum est, ut peritiam & dexteritatem ac-
 durissimam acquirat, in primarijs tribus prudentiæ actibus, delibe-
 erò nihil. ando, scilicet judicando, & imperando, exercendis.
 essent a quem finem proderit regulas aliquas in eorum exer-
 itio præ oculis habendas nôsse, quales quidem sequen-
 es esse poterunt. 1. Pro Consultatione; Prima: Fili-
 ni, sine consilio nihil facias, & post factum non pœni-
 TIBVS. bit. Secunda: In qualibet causa intra cum Moyse
 Afcetis in tabernaculum ad consulendum Dominum, & au-
 b. de co. lies divinum responsum, & redibis instructus de mul-
 prudentis præsentibus & futuris, propterea namque Josue &
 possidet. Filij Israël à Gabaonitis leguntur decepti, quia os Do-
 Fortitudo mini prius non interrogaverunt, sed nimium creduli
 e his spe. dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt. Ter-
 pite dicit. ta: Multi sint tibi pacifici, & Consiliarius sit tibi unus
 de mille; scilicet vel DEUS, vel Superior, vel alius vir
 prudens, doctus, & rectus. Quarta: Deliberandum
 est diu, quod statuendum est semel: præcipuè si ejus-
 modi sit decretum, quod revocare non liceat. Pro
 finis ho. Electione sequentes servire possunt. Prima: Non
 ndum co. accipias, (aut appetas,) munera, (aut aliud quidpiam
 H ad

ad finem impertinens) quæ etiam excæcant prudentiam. Hinc Aristoteles manifestum est, inquit, quoniam possibile est prudentem esse, qui non sit bonus, quia virtutes comprimunt inordinatas passiones, quibus sincerum iudicium corrumpunt; tum quia quisque secundum affectum iudicat, uti Thomas Kempster advertit, dum dixit: sicut res nobis cordi est, sic frequenter iudicamus: nam verum iudicium per privatum amorem faciliter perdimus. Secundum: alteri in præsentis negotio suaderes, prior ipse, nam caritas à seipso incipit. Hinc Livius Salinator consilio primus rogatus sententiam, neminem se posse dare posse consilium dixit, quàm eum, qui ipse suaderet, quod ipse, si in eodem loco esset, fecerit. Tertia: Fac modò, quæ quondam facta velis: præsertim mortis & iudicij tempore, uti Seneca tuis in regulis Electionis suavit. Quarta: Semper ferendum est, quod ad finem certius & abundantius consequendum juvat: Hoc autem ut cognoscatur, rationes pro utraque parte examinandæ & ponderandæ sunt. Cæteris autem paribus semper præferendum est commoda majora minoribus, universalia singularibus, duratura pereuntibus, certa incertis, securam periculis. Quinta: Melius est parvum bonum cum parvo malo, quàm magnum bonum cum magno malo; hoc est, eo ipso quòd magnum sit, omni studio fugiendum. Pro Imperio denique sequentes regulas observanda dedit. Prima: Periculosè differtur, quod semel eligitur; quia occasio calva est, & quovis serpentis lubrica: Felicitas consiliorum in velocitate electionis est posita. Secunda: Qui observat verum non seminat: id est, qui nimis cupit placere hominibus.

bus, & displicere reformidat, nunquam consilia prudenter concepta exequetur. Prima virtus Prudentis, hominum de se iudicia spernere. Si vis beatus esse, inquit Wido, hoc primùm cogita, æternorum intuitu contemnere, & contemni. Tertia: Magnarum rerum etsi successus non fuerit, honestus est ipse conatus; nec honestus tantùm, sed meritorius etiam, quia coronat DEUS voluntatem, ubi non invenit facultatem.

IV. Tertium est, ut præcipuas proprietates Prudentiæ bene intelligat, & observet, quarum tres sunt præcipuæ. Prima *simplicitas*: Quam Servator ipse indicavit, dum Apostolos monuit, ut essent prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ; nihil scilicet fraudis, aut sinistrae intentionis electioni aut consilijs admiscendo. Secunda *tarditas*: Certè Democritus Ætolus nullam rem tam inimicam esse consilijs dixit, quàm celeritatem: præcipitata enim consilia si in transversum agantur, nullâ pœnitentiâ in melius revocari possunt. Tertia *celeritas*: in executione videlicet, juxta commune proverbium, quo dici solet: diu delibera, citò facito.

§. II.

De Justitia.

I. Est habitus voluntatis ad suum cuique tribuendum inclinans; de qua Virtute Sequentia Ascetæ scienda sunt.

II. Primum est, ut, cùm justitia sit virtus ad jus suum cuique tribuendum inclinans, bene cognoscere studeat, quod sit jus illud, quod variis Personis tribuere debeat. Nimirum 1. DEO amorem, reverentiam,

tiam, obedientiam, gratitudinem. 2. Sanctis cultum, fiduciam, imitationem. 3. Superioribus reverentiam & obedientiam. 4. Parentibus pietatem, honorem & gratitudinem. 5. Benefactoribus beneficentiam, gratam memoriam, prædicationem & compensationem. 6. Senioribus & Majoribus observantiam. 7. Aequalibus concordiam & affabilitatem. 8. Superioribus prudentem directionem, liberalem sustentationem, discretam correctionem. 9. Pauperibus compassionem, misericordiam, & liberalitatem.

III. Secundum est, ut magnam de necessitate utilitate hujus virtutis æstimationem tum ipse concipere & efficere poterit. 1. S. Scripturæ seu Salomonis centis: Rex justus erigit terram, Rex qui judicat in veritate pauperes, thronus ejus in æternū firmabitur, & sapientum Ethnicorum: nam, Plutarcho teste, nihil egregium, nihil tam proprium Regis (quidni cuiusque civitatis Christiani?) esse videtur, quàm justitiæ operam. 2. Cuiusmodi iudicium, jus & æquitas sunt vincula civitatum: & fundamentum perpetuæ commendationis & famæ existit, sine qua nihil potest esse laudabile. In hoc Augustum: pietate & justitia Principes Dei funtium omnium hominum: nam, ut Cicero rectè advertit, hujus virtutis vis est, ut nec ij quidem, qui maleficis scelere pascuntur, possint sine ulla particula justitiæ vivere. Hinc Hesiodus prudenter conclusit;

Hâc una Reges olim sunt sine creati,
Dicere jus populis, injustaque tollere facta.

IV. Tertium est, ut regulas quasdam discat, & atque ad justitiæ perfectionem obtinendam opponat, quales sequentes à Lipsio in Politicis assignantur.

1. Nihil in penatibus venale sit, aut ambitioni perviū;
 quia hæc duo vitia sunt extremus hostis justitiæ. 2. Cau-
 sas reosque semper audire oportet: quia inauditi ac
 indefensi, tanquam innocentes pereunt, Tacito teste.
 3. Novæ leges parcè ferendæ: nam & illud verum
 Taciti effatum: Corruptissimâ republicâ plurimæ le-
 ges; certè si hoc ævum aspicias fateare, ut antea flagi-
 tiis, sic nunc legibus laborari. 4. Leges ab ipso Le-
 gislatore accuratè observentur: nam in his, juxta Ari-
 stotelem, salus reipublicæ sita est. Et, ut sapienter nota-
 vit Seneca: Minimum decet liberè, cui nimiūm licet.
 5. Justitiæ rigor clementiâ temperandus: nam invisa
 imperia nemo retinuit diu.

V. Si tamen pœna infligenda sit, juxta sequentes
 regulas exigatur. 1. Tardè veniendum ad supplicia:
 propè enim est, ut libenter damnet, qui citò, Seneca
 teste; præstatque, Cicerone monente, vitiosas partes
 sanare, quàm exsecare. 2. Non nisi publica utilitate
 suscipienda: aut certè, si propria res Vindicantis agitur,
 dissimulet, ac vultum induat tanquam invitus, ac cura
 magno tormento ad castigandum veniat. 3. Ad exem-
 plum omnia referenda, non ad ultionem: itaque ab ira
 absteatur; nam quis membra sua odit, cùm abscindit?
 4. Pœnæ sint è moribus receptoque ritu: nam lædit,
 quidquid in his novum aut nimiūm; crudelèsque me-
 ritò censentur, qui puniendi causam habent, non mo-
 dum: oportet, inquit Aristoteles, supplicia more Pa-
 trio sumi. 5. Æqualitas servetur: n si fortè ali-
 ud in nobilibus prudentia suadeat; nam & à Me-
 dicis quanquam in adversa valetudine nihil servi à li-
 beris differant, molliùs tamen liberi clementiùsque
 tractantur, ut sagaciter advertit Plinius. 6. Nun-
 quam

quam Legislator ipse per se supplicia exigat: nante Xenophonte, ubi pœnarum aut coërcitionum est, aliis id delegandum, ubi præmiorum aut rerum, ipsi obeundum; hinc Nero, Senecâ testis traxit oculos, iussitque supplicia, non spectavit, rarum supplicium à multitudine exigendum sit, et uno ictu feriantur, Lipsio, Tacitôque suaserunt nam repetita & frequens vindicta, paucorum coërcitum reprimit, omnium irritat. Incide semel, inquit, Ciceronius, quidquid incidendum est, & tum malagmatica bene hæc bina: prius beneficiis in alios auctam laudem tuam testificare; & tum vindictam in rerum malis ministros derivato; gaudet enim vulgus, nec iram in iræ ministros, nec ullam potentiam scelestam firam cuiquam esse diuturnam.

§. III.

De Timore DEI.

- I. Est Virtus, quâ quis DEUM offendere met; de qua tria Asceta bene apprehendere, aliique culcare debet.
- II. Primum est, ut bene discernere discat tres generum timorem, Servilem, Mercenarium, & Filiale, & suis quemque momentis æstimare nôrit. Sciatque, etsi priores duo timores minùs perfecti sint, tamen propterea minùs utiles censendos, aut omnino negligendos esse, cum & bonum habeant objectum, scilicet incolumitatem sui, & fructus optimos, dum à peccato retrahunt hominem, & viam ad justitiam & caritatem parant, uti præter alios clarè Cassianus docuit, dum dixit: Est gradus cuiusdam profectus, dum vel pœnarum metu, vel præmiorum spe incipit.

mus vitia declinare, ad caritatis gradum transire possimus. Hinc & Isaias testatur: à timore tuo concepimus Spiritum salutis. Rectè tamen idem Cassianus monet, in hoc timore non sistendum, sed ad illum sublimiorem timorem gradu excellentiore conscendendum, quem non pœnarum terror, non cupido præmiorum, sed amoris generat magnitudo, quo vel tenuem amoris formidemus offensam, atque in omnibus non solum actibus, verùm verbis, attonita semper pietate distendamus, ne erga eum quantulumcunque fervor dilectionis illius intepescat.

III. Alterum est, ut causas hujus salutaris timoris bene cognoscat, ponderetque, quæ quidem ad duo præcipuè capita generalia revocari possunt, nempe ad *abyssum Judiciorum Divinorum*, quæ tum antehac jam in Angelis, & præcedentibus hominibus declaravit, tum quotidie manifestare non cessat; tum denique in particulari & extremo omnium hominum judicio potissimum manifestabit; de quibus proinde rectè dixit S. David: *Judicia tua abyssus multa.* Et ad *abyssum sui nihil & imperfectionis*, de qua abyssus rectè dixit iterum Psalmista: *Abyssus abyssum invocat.* Tali nempe ordine, ut S. Bernardus advertit, salubriter innotescit DEUS, cum prius se homo noverit in necessitate positum, & clamabit ad Dominum.

IV. Tertium est, ut utilem sciat praxin hujus timoris, quæ in tribus præcipuè industrijs consistit. 1. Ut magna cum discretione concepiatur; etenim vera sapientia à timore incipit, nec est sapientia spiritualis sine timore DEI, ita timor DEI sine sapientia esse non debet, ut rectè advertit S. Ambrosius, qui & addit, ideo Isaiam omnibus alijs donis Spiritûs Sancti eum

postposuisse, ut significaret, timorem DEI in
 per sapientiam, intrui per intellectum, confil
 gi, virtute firmari, cognitione regi, pietate demob
 2. Ut semper cum spe prudenti jungatur; id regula
 Gregorius à DEO illis verbis: Non accipies *est v*
 gnoris molam superiorem & inferiorem: signifi *guli*
 putat, sic enim loquitur: Spes ad alta subvehit, Hier
 autem cor inferiùs premit: una mola sine altera *tur:*
 ter habetur. Peccatoris ergo in pectore semp *cund*
 bent spes & formido conjungi, quia incassum *spe &*
 cordiam sperat, si iustitiam non timeat: & inc *quar*
 metuit, qui non confidit. Hinc Glossa in cit. *magi*
 ait: Qui prædicat Peccatori tantâ dispensatione *semp*
 dicare debet, ut non relictâ spe timorem subtrahat *quod*
 subtractâ spe timorem relinquat. 3. Ut pietati *com*
 citio fructuosum & efficacem timorē faciat; qual *tæ c*
 est iste timor, inquit S. Gregorius, si cum eo *font*
 non est? qui enim misereri proximo ignorat, qui *man*
 pati ejus tribulationibus dissimulat, hujus timor *i. M*
 omnipotentis DEI oculos nullus est, quia non sub *B. V*
 tur ad pietatem. *bet q*
est L
lius,
S. B

§. IV.

De Cultu B. Virginis, seu Hyperdulia

- I. Est cultus quidam Superior, qui B. Virgini
 propter singularem suam supra alios Sanctos exc
 tiam debetur; de quo Sequentia Ascetæ sunt nota *lium*
 II. Primum est, ut bene nôrit *Regulas*, quas *nem*
 PP. Theologi, & Ascetæ assignare solent ad exc
 tiam B. Virginis clariùs, solidiùsque demonstrand
 quæ quidem ferè sequentes sunt. Prima Reg *fuer*
ficti
nibi
Ber

DEI infirmitate concessum (modo sexui non repugnet) id totum B. Virginitate demobiliori & perfectiori modo fuit collatum. Quæ re-
 t; id regula clarè tradita est à S. Bernardo, dum dixit: Nihil
 cipies læst virtutis, quod ex te non resplendeat, & quidquid sin-
 signifi- guli habuere Sancti, tu sola possedisti. Et conspirat S.
 velicit, Hieronymus dicens: Ceteris per partes gratia presta-
 altera tur: *MARIAE* tota se infudit gratia plenitudo. Se-
 e semp- cunda est: Omnia, quæ ad sanctitatem & dignitatem
 assum- spectant, etsi nullum fundamentum aliud habeamus,
 & inc- quàm quòd sine inconvenientia ei attribui possint,
 in cit- magnæ DEI Matri esse attribuenda; ita enim meritò
 infation- semper sensus communis fidelium ac piorum sensit, eò
 ubtrah- quòd B. Virgo sit idea liberalitatis & beneficentiæ &
 pietatis- communicationis ad extra, quam DEUS puræ creatu-
 t; qualis- ræ contulit.

III. Secundum est, ut bene cognoscere studeat
 fontes, ex quibus excellentia tota Deiparæ Virginis e-
 manavit, quorum quidem quatuor assignari possunt.
 1. *Maternitas DEI*, de qua sic discurret S. Thomas:
 B. Virgo *MARIA* ex hoc, quòd est Mater DEI, ha-
 bet quandam dignitatem infinitam ex infinito bono, quòd
 est DEVS, & ex hac parte non potest aliquid fieri me-
 lius, sicut non potest aliquid melius esse DEO. Unde &
 S. Bernardus, ista est Virginis nostræ gloria singularis,
 inquit, & excellens prerogativa *MARIAE*, quòd Fi-
 lium unum eundemque Patre meruit habere commu-
 nem. 2. *Martyrium cordis*; quòd quidem tantùm
 fuerat, ut S. Anselmus dixerit, quidquid crudelitatis in-
 flictum est corporibus Martyrum, leve fuisse, aut potius
 nihil comparatione eorum, quæ ipsa est passa. Imò S.
 Bernardo teste, tantus fuit ejus dolor, quòd, si in omnes
 H 5 creatu-

creaturas, quæ dolorem pati possunt, divideretur, non
 subito interirent. Hinc Suarez docet, eam in colam
 bere nunc speciale quid præ aureolis Martyrum, a on
 fit veluti insigne quoddam excellentissimæ formen
 nis & caritatis ejus, five dein vocetur aureola, sed
 quid eminentius illâ, quod verius est. 3. *Magis*
amoris: tum quia in primo instanti statim major
 licitus ab illa, quàm ullus purus homo aut A
 elicit; tum quia nunquam, ne brevissimo quollec
 tempore fuit interruptus; tum quia secundum dem
 animæ & corporis potentias fuit elicitus, ita ut ex
 ferro ignito non immeritò S. Ildephonſus & ali
 parent: tum quia singulis momentis perfectior
 dem, uti Suarez piè & eruditè probat) secundum
 plam proportionem evasit; unde citatus Auth
 ducit, eandem Virginem circa finem vitæ unico
 amoris DEI per unum momentum plus meruisse,
 meruerint omnes Sancti & beati Homines & A
 qui sunt, erunt, fuerunt, omnibus suis actibus
 sumptis. Neque hoc adeò mirum videri debet
 enim B. Catharina Genuensis tanto in dilectum
 sum suum amore exarsit, ut dicere ausa sit, si vel
 hujus amoris guttula in infernum delaberetur,
 turam illum planè in vitam æternam, tantumque
 ibi amorem atque unionem, ut Dæmones in
 los, & tormenta in oblectamenta verterentur,
 non de B. Virginis, in gratia incomparabiliter eam
 cedentis, amore erit sentiendum? 4. *Perfectior*
poris & anima, quæ quidem utraque tanta fuit, ut
 lus ex puris hominibus unquam ad similem perfec
 nem pervenerit; cujus rationem dant Theologi,
 licet alioqui gratia non detur secundum naturam
 d

eretur, honorum proportionem, in B. Virgine tamen, sicut
 in cœlesti gloria ei propter maternitatem perfectio debebatur,
 etiam omnino decebat, ut proportionatum gratiæ funda-
 mentum, adeoque perfectissima anima corpulque con-
 sideretur.

IV. Tertium est, ut specialiter apprehendere stu-
 deat fundamentum præcipuum Hyperdulæ, scilicet
 excessum gratiæ, quâ omnes Sanctos & Angelos, etiam
 collectivè acceptos, longissimè antecedit; cuius qui-
 dem quinque causas assignant Doctores. 1. Quia
 propinquissima fuit fonti omnium gratiarum, scilicet
 Christo, atque adeò plus etiam accepit ab illo. 2. Quia
 incomparabiliter majori dilectione fuit dilecta à Chri-
 sto, quàm alij Sancti; ita ut S. Hieronymus dicere au-
 dus sit: sicut in DEI comparatione nemo bonus, ita &
 in Matris DEI comparatione nulla creatura invenitur
 perfecta, quamvis virtutibus innumeris comprobetur.
 Quia credi debet B. Virginem esse per omnia, quan-
 tum fas est, simillimam Christo, atque adeò sicut in
 Christo fuit plenitudo gratiæ redundantis, ita & ea-
 dem in sanctissima Virgine fuerit, cum hoc solo disci-
 mine, quòd in Christo fuerit tanquam in homine per-
 sonaliter definito, in MARIA verò ut in templo sin-
 gulariter consecrato: in illo tanquam in capite influen-
 te, in hac tanquam collo transfundente: in illo tan-
 quam causa efficiente, in hac tanquam subjecto reci-
 piente. 4. Quia ipsa Nominis Nomenclatura indi-
 cat, sicuti in mari aquarum, ita in ipsa congregationes
 esse gratiarum; & sicuti omnia flumina intrans in ma-
 re, & mare non redundat; ita in B. Virgine quoque re-
 periri quidem omnes gratias aliis creaturis concessas,
 sed ipsam tamen propterea non redundare, id est,
 nihil

nihil supra dignitatem suam accepisse, sed omnibuscumque summam illius dignitatem fuisse commu-
rata. 5. Quia summa fuit actuum meritorum, quos gratiam suam augebat, intensio ac mixtio cum, ut supra dictum est, in primo statim illud actum, omnium Sanctorum actibus collectis in ip-
tis perfectiorem produxerit, & singulis inflexione novum duplo perfectiorem elicuerit, & hoc ex eo illi per sexaginta tres, vel, ut alij volunt, per septem quodammodo duos annos continuavit. Ex quibus proinde summas quodammodo merito concluderunt Doctores, & SS. Patres, Matrem sicut in gratia & dignitate ac merito non cunctos Sanctos longissimè superavit, ita etiam interterna sua plus solam, quam alios etiam simul acceptos quodammodo posse.

V. Quartum est, ut solidum & efficacissimum doceatque modum colendi hanc sanctissimam virginem, quem quidem nonnemo judicavit optimè describi posse per columnam marmoream à Maximiliano Bavariæ Electore olim in sua Metropoli, medio foro Monacensis urbis erectam, & quinque constantem, nimirum 1. Basi, cui insistit columnæ ipsa columnâ. 3. Imagine B. Virginis, quæ circumcolumnæ. 4. Clathris ambientibus columnæ & quatuor lucernas sustentibus. 5. Quatuor litibus, qui quatuor clathrorum angulis insistentibus draconem pedibus substratum gladio interimunt, quod quidem omnia non ineleganter etiam cultui accommodari possunt. Et 1. quidem per basim *mario* de Virginis excellentia concepta intelligi potest, quò enim hæc firmior & amplior fuerit, tantò magis quoque possunt esse partes reliquæ, quæ eidem

sed omnibus. 2. Per columnam *fiducia* intelligi potest, se committit merito rotundam, id est, capacissimam, & ad vitiorum omnes necessitates nostras eidem commendandas se ac multo extendentem, cum verè suo modo de illa dici queat statim illud sancti cujusdam Patris, tantum scilicet per ipsam collectivos impetraturos, quantum se nostra in eam fiducia alii inxtenderit. 3. Per imaginem intelligi potest *imitatio* hoc est illius, quæ, quò perfectior fuerit, tantò pulchrior per septem quisque columnæ suæ imaginem superposuit; cujus de fundus quidem necessitatem breviter S. Bernardus indicat, dum dixit: Ut impetres orationis ejus suffragium, merito non deseras conversationis exemplum. 4. Per Lunam interternas intelligi potest *propagatio* cultûs Mariani, per acceptam quam & pulchritudo illius ac excellentia manifestatur, itaque ad debitum illi honorem cultumque exhibendum alij invitantur; quod quidem quàm gratum Virgini sit futurum, vel ipsum, quod promittit præmium apud Ecclesiasticum, satis ostendit: Qui me elucidant, vitam æternam habebunt. 5. Per milites intelligi possunt Cultores Mariani perimentes Draconem Diabolum, qui iratus est Mulieri (id est, B. Virgini) facitque prælium cum reliquis de semine ejus, atque eosdem à cultu & amore hujus sanctissimæ Matris suæ avocare nititur, quemadmodum sæpiùs ostendit, dum & fassus est, neminem sibi magis exosum esse & detestabilem, quàm hanc omni veneratione dignissimam Matrem; & aliquoties Cultoribus ejus libertatem à persecutione promisit, si ab incepto Mariani cultûs fervore absterent.

* * *

I. Est actus Religionis, quo debitum Cœlitibus cultum exhibemus, de quo Sequens scienda Ascetæ.

II. Primum est, ut bene cognoscat fundamenta quibus totus hic Sanctorum cultus & amor inchoat, quæ quidem alia non sunt, quàm motiva ad cultum impellentia, & suprâ §. 8. quidem explicata, brevius tamen ad tria genera reduci possunt nempe 1. ad motiva ex parte *DEI*: nempe ad pietatem, voluptatem, & gloriam, quam ipse percipit pro eo, quòd sui intimi Amici, & ipse in eis tantopere honoratur. 2. *Ex parte ipsorum Sanctorum*, nempe ad Sapientiam, Pulchritudinem, Potentiam, & Sanctitatem, præcipuè verò ardentissimam caritatem, quibus *DEUM* & nos prosequuntur. 3. *Ex parte nostrorum*, quia scilicet tot *Spectatores* nobilissimos nostrorum, tot facundissimos *Advocatos* in necessitatibus, tot potentissimos *Protectores* in periculis habemus, quos Sanctos nobis nostris obsequiis demereri facimus.

III. Alterum est, ut sciat, quos præcipuè Sanctos & quo ordine venerari debeat. Quâ quidem in re videtur ordo, quem ipsa *S. Mater Ecclesia* observat, dum Sanctos in varias classes distinguit, & alios quidem in prima, alios in secunda, alios sub duplici vel semiduplici vel simplici ritu coli præcipit, non quod non omnes magnificat, aut coli desideret, sed ut merito unius præ altero erga Fideles esse merita ostendat, quæ adedò ad majora etiam grati animi signa demerentur.

tranda excitet. Unde licet particularibus Sanctis sua
certa festa assignet, aut eorum sub Sacrificio aut officio
Divino suffragia imploret, non tamen omittit, suam
gratiam omnibus Sanctis festum attribuere, aut eorum
suffragia conjunctim implorare. Simili ergo modo sua-
deat Asceta, ut & privatae Personae Patronos suos in cer-
tis classes distribuant, & in prima quidem B. Virginem,
in secunda S. Josephum, S. Angelum Custodem, San-
ctum, cujus nomen in Baptismo acceperunt, & si Re-
ligiosi sunt, Fundatorem sui Ordinis, aut alios, si qui-
bus vel specialiter obstrictos, vel alio quovis titulo ma-
gis addictos se profitentur: in tertia Patronos minùs
principales, quos propter varios fines sibi colendos ele-
gerunt: in quartâ Sanctos Menstruos, & Sanctos illius
diei: In quinta omnes reliquos Sanctos collocent, ita-
que secum decernant, ut cogitationes, verba & opera
sua omnia primariò quidem ad DEI, CHRISTI, B. Vir-
ginis, aliorumque Sanctorum honorem ordinet, postea
verò etiam ad omnium Sanctorum honorem & gloriam
cedere velit; sic enim eos omnes tum pro Spectatori-
bus suorum operum, tum pro Advocatis & Patronis
habere merebitur. Nec timeat, ne, dum omnes colere
statuit, singulorum honorem minuat, nam cum omnes
summâ inter se & cum DEO caritate conjuncti sint,
gaudebunt potiùs optabuntque, ut & alij omnes etiam
secum honorentur, & DEUS in singulis ampliùs ma-
gnificentiusque glorificetur.

IV. Tertium est, ut solidum sciat modum, eosdem
honorandi; qui quidem in tribus potissimùm capitibus
consistere videtur. 1. Ut certis quibusdam obsequiis an-
nuis, hebdomadariis, aut quotidianis suum erga illos af-
fectum & amorem contestetur, qualia v. g. sunt, eo-
rum

rum festa præmissio jejunio aut abstinentiâ, flagellati-
 one aut cilicio, confessione item & communione effici-
 si fieri potest, etiam eleemosyna Pauperi collata fe-
 brare: quotidie Litanias vel omnium Sanctorum
 specialiter hunc in finem compositas recitare, non la-
 reliquias & imagines pio & religioso cultu veneras, q
 2. Ut in omnibus necessitatibus ad eosdem cultu ille
 nero fiducia sensu confugiat. 3. Ut eos in omni
 quidem virtutibus, præcipuè tamen in optimâ
 festæ vitæ studio imitari studeat, certòque sibi pericu-
 deat, hunc cultum fore gratissimum Sanctis, tum
purissimus est, tum quia *amplissimus*, utpote
 vitæ totius opera complectens, tum quia *confisus*
mus, utpote ad finem usque vitæ perseverans,
 ipsam etiam noctem aut quietem interruptus.
 meritò quis horum Sanctorum devotus Client
 simam illam S. Augustini sententiam in mente
 moria habere debet: Vis semper laudare DEUM
 quidquid agis, bene facito, & laudâsti DEUM.
 notum illud distychon:

Sanctorum est cultus gratissimus, optima vita
 Hunc si reddideris, quæ petis, accipies.

§. VI.

De Pietate erga Parentes.

I. Est Virtus, quâ ijs, qui Ortûs & educatores
 nostræ principium sunt, debitum cultum exhibere
 unde hæc Virtus primariò quidem ad Parentes, & obedi-
 dariò tamen etiam ad Patriam, Fratres, aliòsque
 ne junctos se extendit; de qua tria præcipuè Alce-
 enda sunt.

II. Primum est, ut bene sciat, & doceat, quæ officia Filij debeant Parentibus, quæ quidem omnia ad collatitia ferè revocari possunt, Scilicet *ad amorem* (ad quem spectat, eos magni æstimare, & revereri, id est, citare, non lædere vel minimâ ratione) ac honorare tam veri veneris, quàm factis. 2. *Ad obedientiam*: ad quam spectat, dem cur illorum non tantùm imperia, sed nutus etiam & consilia inquirantur, & impleantur. 3. *Ad subventionem*: Sive in victu, si opus est, subministrando: sive in periculis hostibusque avertendis: sive in auxiliis pro morte feliciter obeunda, supplicioque Purgatorij deprecando præstandis.

III. Alterum est, ut bene cognoscat, quando, cur non obediendum sit Parentibus, nimirum juxta regulam à S. Hieronymo indicatam, dum dixit: honora patrem tuum, sed si te à vero Patre non separat. Tamen scito sanguinis copulam, quamdiu ille suum nomen dedit Creatorem. In hoc ergo casu non esse Parentibus obediendum, cum communi Theologorum sententiâ docet S. Thomas, idque ob triplicem rationem. Quia, ut ipse etiam Aristoteles, aliique Ethnici agnoverunt, in iis, quæ ad corporis Naturam pertinent, omnes homines pares, nec quisquam altero superior aut inferior est. 2. Quia, cum paternum jus sit participatio auctoritatis à DEO, à quo est omnis Paternitas, merito DEO potiùs, tanquam supremo Domino, quàm Parenti tanquam Vicario obediendum est. Hinc pulcherrimè S. Bernardus, sola, inquit, causa, quâ non liceat obedire Parentibus, DEUS est. Ipse enim dicit: Qui amat Patrem, & Matrem plùs quàm me, non est me dignus. 3. Quia à DEO infinities plùs, quàm à Parentibus accepimus nempe corpus & animam, cum tamen ab his nec ipsum corpus sine DEI operâ accepissemus,

semus, uti Job indicavit dicens: Nónne sicut lac lem-
fisti me, & sicut caseum coagulásti, ossibus & in un-
compegisti me, & visitatio tua custodivit Spiritum tuum
um? Unde meritò S. Hieronymus dicebat: non enim
cui nata, sed cui renata es.

IV. Tertium est, ut sciat, quomodo non Mat-
dientiam tantum negare in certis casibus, sed etiam
amorem Parentibus, atque adeò odisse eos debet quibus
Id quod præclare S. Augustinus ostendit sequentibus
verbis: Sicut præceptum, quo perdere jubemur horti-
mam nostram, non ad id valet, ut se quisque in tantum
quod inexpiabile nefas est: & tamen valet, ut incedat
in se carnalem affectum animæ, quo cum impeditur quibus
to futuræ vitæ præsens vita delectat. Hoc est, ut ja-
quod dictum est: oderit animam suam, & perdat eam
Quod tamen diligendo fit, quandoquidem aperitur ad ve-
fructum ejusdem animæ acquirendæ in eodem
cepto commemorat dicens: Qui perdiderit eam in
seculo, in vita æterna inveniet eam. Ita & e-
rentibus rectè dicitur, ut, qui eos amat, perdat
non more parricidarum interficiens, sed spiritu
dio Verbi DEI carnalem effectum eorum quo
ipsum, & eos, quos genuerunt, irritamentis hujus
obligare conantur, piè fidenterque percutiens,
cidens, illud in eis vivere faciat, quo Fratres sunt
cum Filiis suis temporalibus Parentes æternos Dei
Ecclesiámque cognoscunt. Neque tristitia Parentes
inde secutura absterre debet, nam, ut bene D-
macus dixit, meliùs est contristare Parentes, quam
tristare Dominum JESUM: hic enim nos creatorem
salvavit, illi sæpe suos amando perdiderunt. Amorem
ipsiusque sanctum desiderium, extinguit in anima

ficut lacrimam parentum amorem: Qui autem utrosque amores
 fibus & in uno corde claudi posse putat, is seipsum decipit. Ve-
 Spiritus ista est ars Diaboli, inquit Platus, quæ illi in Parente
 at: non nostro Adamo nimium bene processit. Nam quid
 interest, inquit S. Augustinus, utrum in uxore, an in
 modo non Matre, dum tamen Eva in qualibet muliere, caveatur?
 us, sed nam ista, umbra pietatis de foliis illius arboris venit,
 os debet quibus se primi Parentes nostri damnabili pietate texe-
 rit sequuntur. Merito ergo S. Hieronymus Nepotianum ad-
 jubemus hortatus dixit: Ecce Adversarius in pectore tuo Chri-
 que intestinum conatur occidere. Licet parvulus ex collo pen-
 e, ut immedeat Nepos, licet sparsa crine & scissis vestibus ubera,
 impedire quibus te nutrierat, Mater ostendat: licet in limine Pa-
 oc est iter jaceat, per calcatum perge Patrem. Siccis oculis
 & perdat ad vexillum crucis evola. Solum Pietatis genus est, in
 in aperta hac re esse crudelem.

§. VII.

De obedientia.

I. Est virtus, quæ promptam reddit Hominis vo-
 luntatem ad implendam voluntatem præcipientis; de
 qua quatuor notanda sunt Ascetæ.

II. Primum est substantia & perfectio illius:
 quam quidem cognitionem haud difficulter conseque-
 tur, si eandem secundum quatuor dimensiones conside-
 raverit: Et I. quidem *Altitudinem* sciat in eo consistere,
 re, ut non tantum in primo & secundo gradu quis hæ-
 reat, id est, potentias exteriores & voluntatem ad id,
 quod imperatum est, exequendum applicet, sed etiam
 judicium suum cum Superioris judicio conformet; quo
 sensu illud S. Apostoli intelligi potest? Omnis, id est,

tota anima secundum omnes potentias, potestioribus
 sublimioribus subdita sit. 2. *Profunditatem* sciat
 sitam esse, ut non tantum majoribus, sed etiam
 minoribus se subiiciat, quemadmodum S. Ignatius
 commendavit dicens: valde necessarium est, ut
 non solum Superiori Societatis vel domus, sed
 subordinatis officialibus, qui ex illo Authority
 ceperunt, obediant; & afuescant non intueri, qui
 sit, cui obediant, sed potius: quis ille sit, propter
 & cum in omnibus obediant, qui est Christus Dominus
 Ita sane B. Aloysius fecisse scribitur, qui licet
 natus illustrissimo, minimis tamen Coadiutoribus
 tanta humilitate ac reverentia obediens, ut
 ipsi P. Generali obedire possent. 3. *Latitudinem*
 in eo positam, ut non tantum in illis, quae
 à Superioribus praecepta sunt, sed etiam, quae
 obligatione imperantur, imò & in iis, in quibus
 expressum praeceptum, sed solum signum
 Superioris cernitur, in spiritu amoris, & non
 timoris, ut S. Ignatius loquitur, obediens
Longitudinem denique in eo consistere sciat ut
 exemplum sui servatoris supradictam obedientiam
 ceat usque ad mortem, ut cum veritate olim in
 vitae articulo dicere queat: consummatum est:
 illud quoque ejusdem Christi cum magno suo
 adiicere queat, In manus tuas commendo spiritum
 meum.

III. Secundum est, ut bene cognoscat
 instantias ad perfectionem obedientiae requisitas,
 quidem fusiùs supra §. 1. sunt explicatae, breviter
 à S. Bonaventura indicatae, dum ait: Obedientia
 debet esse prompta sine dilatione, devota sine dedecore

ione, voluntaria sine contradictione, simplex sine dis-
 cussione, perseverans sine cessatione, ordinata sine de-
 viatione, jucunda sine turbatione, strenua sine pusilla-
 tate, & universalis sine exceptione. Qualiter nos
 audivimus nostros Superiores, taliter nostras exaudit
 DEUS orationes.

IV. Tertium est, ut non tantum summam de
 virtute hac æstimationem concipiat, sed etiam radices
 hauriat, ex quibus dignitas perfectioque illius oritur,
 quarum quidem quinque possunt assignari. 1. Quia
 per votum obedientiæ non tantum corpus proprium,
 quod per castitatem offertur, nec tantum res exteri-
 ores, quæ per votum paupertatis DEO consecrantur;
 sed ipsa voluntas, quæ omnibus potior est, dedicatur.
 2. Quia votum obedientiæ continet sub se alia vota,
 cum ad votum illud spectet, servare omnia; quæ sub præ-
 ceptum cadunt, vel sub peccato obligant, qualia utique
 etiam castitas & paupertas censentur. 3. Quia votum
 obedientiæ propriè se extendit ad actus Religionis,
 quanto autem aliquid propinquius fini est, tanto melius
 censetur. Atque hæ tres rationes à S. Thoma affe-
 runtur, ex quibus ille deducit, hoc magis esse essentia-
 le votum, quam reliqua; cum illa duo sine obedientia
 neutiquam constituent Religiosum, obedientia verò
 secundum regulam sola à quibusdam Religionibus, ut
 Carthusiensi & Benedictina voveatur. 4. Quia virtus
 obedientiæ est origo, materque omnium virtutum, ut
 supra ex S. Augustino vidimus. 5. Quia summam cum
 caritate conjunctionem habet, cum utraque secundum
 beneplacitum divinum actiones suas dirigat; Utraque
 fit virtus generalis ad mandatorum custodiam impel-
 lens; utraque fit virtutum reliquarum forma & parens:

utraque idem cum DEO velle & nolle habeat, diversa ratione, nempe caritas per modum amicitiae, obedientia per modum subditi. Ex quibus omnibus dem colligitur, obedientiam afferre triplicem perfectionem, juxta triplicem scilicet titulum, secundum quem considerari potest. Nam quatenus simpliciter ut homo spectatur, eum perficit, dum naturalem suum statum reducit, omnesque inferiores potentias rationi, velut parti superiori, subiicit; quatenus politicè consideratur, ut *membrum communitatis* vel reipublicæ, eundem perficit; dum eum capiti subordinat, & per hoc ipsam politici corporis unitatem conservat: denique quatenus ut *Reipublicæ* perfectio studiosus spectatur, ipsum perficit, eum DEO ipse perfectissime conjungit, & subiicit, cumque caritatem & reliquarum virtutum superiorum apparatus adducit.

V. Quartum est, ut bene cognoscat pericula, quæ ab hoc tam necessario ac salutario obedientiæ exercitio impediunt; simulque apta sciat remedia pro illis removendis. Sunt autem ejusmodi impedimenta quatuor præcipue, & ea ferè, quæ auditum minus vocem ab alio prolatam exaudiat, impediunt. 1. est, *Si organum auditus sit destructum*, id est, si in superiore non DEUM, sed hominem duntaxat spectamus; hoc enim errore perseverante, mirum non est, si Superioris mandata temerè negligantur. Unde beatus Ignatius docet, quòd sit remedium huic impedimento vitandum, illud scilicet, quod S. Ignatius præscripsit: versari debet ob oculos DEUS Creator ac Dominus noster, propter quem homini obedientia præstat. 2. est, *Si digiti auri inserantur*, id est, caritas

amor cor occupet; nam ut rectè Thomas de Kempis dixit, quia adhuc nimis inordinatè te diligis, ideo plenè te aliorum voluntati resignare trepidas. Hinc remedium ab eodem dictatum arripiendum; Juvat non quælibet res adepta vel multiplicata exteriùs, sed potiùs contempta, & decisa ex corde radicitùs. Noli ergò concupiscere, quod non licet habere. Noli habere, quod te potest impedire, & libertate interiori privare.

3. Est *tumultus hominum*, id est, respectus & timor ipsidem displicendi; pro quo proin removendo adhibendum iterum est medium à Thoma Kempensi supeditatum, dum ait: quis es tu, ut timeas à mortali homine? hodie est, & cras non comparet. DEUM time, & hominum terrores non expavescas.

4. Est *strepitus aque aut alterius rei*: id est, curæ & sollicitudines animum vellicantes; verè enim frequenter frustra conturbatur homo: thesaurizat, & ignorat cui congregabit ea. Unde sequendum S. Pauli consilium dicitis: Nolite conformari huic sæculo (inutilibus vos curis gravantes) sed reformamini in novitate sensûs vestri, ut proberis, quæ sit voluntas DEI bona, beneplacens, & perfecta.

§. VIII.

De Gratitude.

I. Est Virtus, quâ beneficia ab aliis accepta agnoscimus, laudamus, & pro viribus recompensare conamur; de qua *Sequentia* tria scire debet Asceta.

II. Primum est, ut bene sciat, *pro quibus beneficiis* agendæ sint gratiæ; nam, ut bene Cicero notavit, acceptorum beneficiorum delectus habendi, & imprimis

mis quo quisque studio vel benevolentia fecerit, *indixer*
 randum est; multi enim multa faciunt temeritate *DEO*
 dam, sine iudicio, vel modo in omnes, vel replet *DEO*
 quodam impetu animi, quasi vento incitati: quæ *Me*
 ficia æquè magna habenda non sunt, ac ea quæ *DEO*
 dicio, consideratè, constantèrque delata sunt. *ifican*
 dæ autem sunt gratiæ DEO pro triplicibus bonis *liber*
 Pro *generalibus*, qualia sunt creatio, conservatio, *sistit*
 prio. 2. Pro *specialibus*, qualia sunt vocatio, agit, *vertit*
 dem, ad religionem, ad gratiam & gloriam. *vertit*
singularibus, quæ cuiusvis peculiariter ex accidentibus *loque*
 feruntur. *volun*

III. Alterum est, ut bene nôrit *gradus gratiarum eligi*
 nis, quos quidem distinctè & appositè assignat *aras*
 Thomas, dum dixit, primùm esse, *ut homo recipiat ut oli*
acceptum beneficium; de quo gradu bene Seneca *G*
 quitur: *vis reddere beneficium? benignè accipe: re*
gratias. Secundum, *ut laudet, & gratias agat*. *Hinc*
 cui gratia referri non potest, quanta debetur, *hab* *pro g*
 tamen est, quantam maximam animi nostri capere *crafti*
 sunt, ut Cicero monet, id quod saltem laudando *gressu*
 statur. Tertium, *ut retribuatur pro loco & tempore*
 cundùm suam facultatem, id quod fit per reverentiam *tulit.*
 honorem obsequium, consilium, opem & subsidium
 indigeat.

IV. Tertium est, ut *circumstantias* quædam
 ne observet, quæ in gratitudinis exercitio specialiter *eâmo*
 servandæ sunt, illudque DEO non parùm gratum *tiffin*
 ciunt, quæ quidem ad tres præcipuè revocantur. *II*
 Est *Sinceritas*; de qua quidem sic loquitur S. Bernardus *quen*
Non omnis gratiarum actio accepta est DEO, nisi quæ
sordis pudicæ & merè simplicitate procedit. Pudicæ
dicitur

fecerit, non dixerim propter eos, qui & de malis actibus suis gloriantes, meritis DEO gratias agere solent, quasi DEVS more ipsorum vel reprobetur, cum malè fecerint & exultent in rebus pessimis. Merà verò simplicitate adjunxi, propter hypocritas, qui DEVM quidem de bonis suis suis, sed verbotenus glorificant, corde retinent, quod oro prabuerant. 2. Est liberalitas? quæ in affectûs intentione potissimum conuertitur, magis siquidem DEUS pensat, ex quanto quis agit, quàm quantum facit. Id quod etiam Seneca advertebat, dum dixit: *Nec in victimis licet optime sint, aut utque præfulgeant, Deorum est honos, sed in pia ac recta voluntate venerantium.* Itaque boni etiam farre ac fictili religiosi sunt: mali non effugiunt impietatem, quamvis sanguine multo cruentarint. 3. Est celeritas: nam, ut olim non malè Ansonius cecinit:

Gratia, quæ tarda est, ingrata est: gratia namque

Cùm fieri properat, gratia grata magis.

Hinc in veteri lege holocaustum, quod offerebatur pro gratiarum actione, & caro victimæ non erant in castinum servanda. Certè Noë mox, ut ex arca egressus est, extruxit altare, Deoque sacrificium obtulit.

§. IX.

De Misericordia erga Vivos.

I. Est Virtus, quâ dolemus de miseria Proximi, eamque pro viribus depellere conamur; de qua sex potissimum capita notanda sunt Ascetæ.

II. Primum est, ut bene cognoscat finem, propter quem DEUS & Pauperes esse permittit, & nos ipsidem subvenire desiderat; id quod S. Gregorius Nazianzenus sequentibus verbis præclare docet: Carita-

tis præcipuam partem in eo sitam esse compe-
 pauperes amore & misericordia complectamur.
 peres & afflictos DEUS esse vult, ut nos in-
 tis nostræ submoneant, illudque nobis persuadent,
 ut nulli rerum præsentium atque in oculos cadentium,
 velut firmæ ac labili animum adjiciamus. Certe, ut
 tur nihil sit stabile in præsentī vita, de opibus
 collocandis cogitandum est. Beneficentiæ in-
 peres infinita sunt commoda. Nullus omnino IV
 DEO perinde gratus est, ut Misericordia erga
 peres. Nihil tam DEO proprium est, quàm additio
 cordia & Beneficentia. Imitandus est nobis DEUS à
 Hoc ipsum etiam solidè ostendit S. Chryso-
 dum ait: Sæpenumero dixi, eleëmofynam non
 pientium, sed potiùs dantium gratiã introducere
 se; nam illi sunt, qui potissimùm inde lucrum
 Non vides, quòd omnes mutuã operã indigent
 Miles Opificis, Opifex Negotiatoris, Nego-
 Agricola, Servus Liberi, Dominus Servi, Pater
 Divitis, Dives Pauperis. Etenim qui accipit
 mosynam, maximè omnium ului est. Ineffabile
 pientia DEI hoc opus est. Nam cum mutua
 rà indigeamus, & necessitas illa non conciliat
 citias nostras, si omnia sufficerent, nõnne essent
 domitæ bestia? Ita DEUS subjecit nos invicem
 hanc necessitatem, ut quotidie alter alterum
 rat. Nescio, quòd non tam propter Pauperes
 mosynam DEUS, quàm propter ipsos impendit
 instituit.

III. Secundum est, ut bene cognoscat caput
 misericordia substantiam seu essentiam necessaria,
 quidem breviter & bene indicavit S. Chryso-
 stomus.

am dixit : Tria sunt , quæ in misericordiæ opere
pranda sunt Christiano , ut possit facere , ut velit , ut
compleat. Ut possit , id est , ut substantia faciendi
non desit : ut velit , hoc est , voluntas adsit , quâ fa-
ciat , quia substantia non deest , quâ fiat. Tertium
est , ut compleat , id est , quæ possit & velit , sine di-
latione perficiat ; his enim tribus opus tantum , tam-
que præclarum impletur.

IV. Tertium est , ut etiam circumstantias ad om-
nemmodam perfectionem misericordiæ necessarias bene
addiscat , quæ quidem sequentes potissimum assignan-
tur à SS. Patribus & Ascetis. 1. Ut *mundo corde*
offerat eleëmofynam : ita enim Apostolus indicavit
dicens : Si distribuero in cibos pauperum omnes fa-
cultates meas , caritatem autem non habuero , nihil
mihi prodest. Nam , ut rectè observavit S. Grego-
rius , qui indigenti proximo exteriorem substantiam
præbet , sed vitam suam à nequitia non custodit , rem
suam DEO tribuit , & se peccato. Hoc , quod mi-
nus est , obtulit Authori , & hoc , quod majus est ,
servavit iniquitati : Mundari ergo prius debet animus ,
quàm eleëmofynam præbeat , quia omne , quod datur
DEO , ex dantis mente pensatur ; & ab Omnipote-
nte DEO munus ex manu non accipitur , quod
corde obligato in malitia offertur. 2. Ut *bonâ in-
tentione* fiat : sunt enim quidam , inquit S. Ambro-
sius , qui ad jactantiam solam , decorem largitatis af-
fectant , ut eo se probatos vulgè velint , quòd sibi
nihil reliquerit : sed dum præsentis seculi mercedem
requirunt , non recondunt in futurum : & quia hîc
perceperunt mercedem suam , illic sperare non pos-
sunt.

sunt. 3. Ut *cum hilaritate* fiat : non ex tristitia
 necessitate , ut inquit Apostolus ; hilarem enim i
 torem diligit DEUS. Hinc & Siracides suade vi
 omni dato hilarem fac vultum tuum ; nam , cum
 Etè dixit S. Augustinus , si panem dederis tristi à b
 panem , & meritum perdidisti. Ergo ex animam
 ut ille , qui intus videt , adhuc loquente te dione
 Ecce adsum. 4. Ut *celeriter* fiat ; sic enim Salom
 suavit : Cor inopis ne afflixeris , & non differas. V
 erogaturus sis in egenum. Et iterum : Ne digne
 amico tuo : vade , & revertere , & cras dabo tuxta
 cum statim possis dare. Jam ergo , inquit S. DEC
 lius , quando suppetit , quid prohibet , quòd mignustit
 beraliter impertiare ? nōne inops adest ? dare ,
 plena horrea ? non merces à Domino parata re.
 mandatum manifestum ? Esuriens fame ablu siméc
 nudus frigore rigescit , & tu eleēmosynam in DEC
 num differis ? Audi Salomonem : ne dicas reg mus.
 revertere : ignoras enim , quid sequens parit Dilig
 5. Ut *liberaliter* fiat : ita enim Tobias Filio sticis
 quo modo potueris , ita esto misericors. Si m ptnag
 tibi fuerit , abundanter tribue : si exiguum tibi xeris
 rit , etiam exiguum libenter impertiri stude. conju
 que enim dare , sed cum copia dare eleēmosyn mod
 inquit S. Chrysostomus , ideòque hortatur , ut fide i
 dicunt : Miserere mei DEUS secundum magnam bene
 fericordiam tuam , etiam pauperum misereantur quan
 cundum *magnam* eleēmosynam suam. Quae t deli c
 magnitudo , ut idem ait , non in pecuniarum m prop
 tudine iudicatur , sed in dantium promptitudine. nas p
 Ut *constanter* fiat : Neque putemus nos omnia stuos.
 ait :

ex trinitate, inquit S. Chrysoſtomus, ſi quando ſemel at-
 arem eque iterum quidquam dederimus: per omnem quip-
 ides ſuae vitam id facere oportet; non enim ſemel tan-
 ; nam, ſed indefinenter DEO placere debemus. Quòd
 eris trinitate à bonis operibus exorſi noviffimè defecerimus, to-
 ex animam perdimus, totum corrumpimus. Audi moni-
 te rationem perutilem, quæ dicit: Eleëmofyna ac fides
 enim non te deſerant.

V. Quartum eſt, ut ſciat, quibus, & quo or-
 dine danda ſit eleëmofyna. Nimirum 1. *Sibi ipſi*:
 iuxta illud Eccleſiaſtici: Miſerere animæ tuæ placens
 DEO. Quod ipſum etiam prudenter docuit S. Au-
 guſtinus, dum ait: Qui vult eleëmofynam ordinatè
 dare, à ſeipſo debet incipere, & eam ſibi primùm da-
 re. Eſt enim eleëmofyna opus miſericordiæ, veriſ-
 ſimèque dictum eſt: Miſerere animæ tuæ placens
 DEO; propter hoc renaſcimur, ut DEO placea-
 mus. Propter quem dilectionis ordinem dictum eſt:
 Diliges proximum tuum, ſicut teipſum. 2. *Dom-
 ſticis*: iuxta illud Iſaiæ: Carnem tuam (ſeu ut Se-
 ptuaginta interpretantur) domesticos tuos ne deſpe-
 xeris; nam ſi quis propinquos genere ac affinitate
 conjunctos aſpernetur, inquit S. Chryſoſtomus, quo-
 modo erit in alienos clemens? Quid item ſi illos de-
 fide inſtruat, hos in errore jacere permittat, quibus
 benefacere jure ſuo faciliùs & commodiùs poſſit,
 quantæ iſtud immanitatis erit? & eſt, inquit, infi-
 deli deterior. Cur id? quia ille, eſſi alienos deſpiciat,
 propinquos tamen nequaquam aſpernetur. Divi-
 nas planè leges violat, & jura naturæ, qui negligit
 ſuos. Quod etiam confirmat S. Auguſtinus, dum
 ait: Cùm omnibus prodeſſe non poſſis, his potiffi-
 mùm

mum consulendum est, qui constrictius tibi
 tur. Et videtur, teste Theophylacto, ipse Christus
 exemplo suo id docuisse, dum in Galilæa cepit
 dicare, & Nazarenis potius quam alijs se manum
 vit, ut nos doceret prius proprios beneficiare, es an
 quitur cit. Author) deinde & ad reliquos amicos
 spargere. 3. Sanctis & justis hominibus: quantum
 propter sanctitatem digniores sunt alijs hominibus
 tum ipsi danti, tum Reipublicæ Christianæ animi
 & operibus plus prodesse possunt. 4. Pupillis
 duis: nam Religio munda, teste S. Jacobo, eem
 DEUM & Patrem hæc est, visitare pupillos
 duas in tribulatione eorum. De quibus rante
 nibus hætenus enumeratis regulis servanda est
 dens S. Thomæ exceptio, dum ait: Intelligi
 hoc est de magis subveniendo conjunctis, carer
 ribus: potest enim contingere, quod extrane
 magis subveniendum, propter majorem indige

VI. Quantum est, ut sciat, ex quibus
 eleemosyna danda, nempe 1. ex propriis: nam
 mosyna Redemptoris nostri oculis illa placet,
 non de illicitis rebus congeritur, sed quæ de
 concessis, & bene acquisitis impenditur, inq
 ctè S. Gregorius: Eleemosyna autem cum inq
 acquisita abominatio est coram Christo, teste
 filio. 2. Ex *superfluis*: nam superflua diviti
 saria sunt pauperi, inquit S. Augustinus; aliena
 net, qui ista tenet. 3. Ex *necessariis*: hoc enim
 minis amicissimè erga Pauperes affecti est argum
 tum, teste S. Gregorio Nazianzeno; & ut S.
 brosius loquitur, maximum incentivum misericor
 sunt

VII. Sextum est, ut sciat, quanam ex misericordiarum operibus præferenda sint alijs, nimirum 1. Spiritualia corporalibus: tum quia præstantiori subjecto: tum quia ad præstantiorem finem, scilicet necessitates animæ sublevandas exhibentur: tum quia remota quos amiores sunt à comodo proprio, scilicet retributionibus: tum quia ab ijs, à quibus exhibentur, expectandæ. 2. Inter spiritualia præcipuum ferè esse injuriarum ab inimicis factarum liberalem remissionem, uti S. Augustinus indicavit, dum dixit: Multa sunt genera elemosynarum, sed eâ nihil est majus, quâ ex corde mittimus, quod in nos quisque peccavit.

§. X.

De Misericordia erga Defunctos.

I. Est virtus, quâ quis Defunctorum miseras ex sincero compassionis affectu sublevare satagit; de qua quinque specialiter Ascetæ sunt scienda.

II. Primum est, ut bene percipiat generalia fundamenta ad hanc materiam pertinentia, quorum quidem tria sunt præcipua. 1. Esse purgatorium, animasque ibi detentas Fidelium suffragijs juvari, uti novissimè definivit Concilium Tridentinum; & pulchrè S. Bernardus explicavit sequentibus verbis: Tria sunt loca, quæ mortuorum animæ pro diversis meritis sortiuntur, Infernus, Purgatorium, Cælum. In Inferno impij, in Purgatorio purgandi, in Cælo perfecti. Qui in Inferno sunt, redimi non possunt, quia in Inferno nulla est redemptio: qui in Purgatorio sunt, expectant redemptionem: qui in Cælo sunt, gaudent ad visionem DEI, Fratres in natura, coha-

coheredes in gloria, similes in æternitate. I
 Quia primi igitur redimi non possunt, tertii in
 ptione non indigent: restat, ut ad medios in qua
 mus per compassionem, quibus juncti fuimus quido
 manitatem. 2. Pœnas hujus purgatorij gratia est,
 esse, & quidem triplici ex capite, nempe ob primam p
 sensûs (quæ omnes pœnas hujusmodi longissimâ usqu
 perat) pœnam carentiæ visionis (quæ & ipsa de em
 gravior est & molestior, quantò affectus in illius sus
 mum bonum intensior est) diuturnitatem ut est, &
 quæ & ipsa non leve pondus utrique addit, quæ eg
 temino quis est propior, tantò fit mora gravior ut in
 Cognoscere animas, quidquid à nobis auxiliu ab om
 exhibitum, idque secundum S. Augustinum ita est
 modis, nempe per divinam revelationem ipsius que pr
 vel per bonorum Angelorum manifestationem excogi
 per animarum hinc exeuntium narrationem: in celex
 alij volunt, etiam ipsam revelationem pœnarum largien
 experiuntur. sed eti

III. Ut sciat potiores modos & media hoc pe
 etas animas è pœnis tam gravibus eximendas, rium l
 quidem S. Antoninus non malè sequentibus ver esse ne
 dicavit: Suffragia quidem profunt defunctis transfor
 solutionem pœnæ, à qua possunt absolvi quatuor poriffi
 dis. Uno modo per intercessionem ipsius cap ne.
 scilicet Christi; & sic juvantur per oblationem ubi lib
 tatis. Secundò per intercessionem quasi privatium s
 membrorum, id est, per orationes Sanctorum. V
 tiò per modum redemptionis pœnæ, scilicet electo quibus
 synarum largitionem. Quartò per modum solv ricord
 nis pœnæ, scilicet per jejuniorum afflictionem sunt p
 ad dictos quatuor modos omnes alij reducuntur peccat

IV. Ut præstantiam misericordiæ animabus pur-
 gantibus præstandæ bene penetret, & cognoscat,
 quæ quidem ex ijs circumstantijs, ex quibus magni-
 ficentia eleemosynæ communiter colligitur, conijci po-
 terit, quarum prima est *indigentia* personæ: quod e-
 pe ob id persona aliqua pluribus miserijs subjecta est, mi-
 seriusque seipsam juvare potest, tantò præstantior est
 & ipsa eleemosyna, quæ ipsi offertur: quis autem graviori-
 s in illius subjectus est miserijs? quis minùs juvare se po-
 test, quàm animæ purgantes? Secunda est *Sancti-
 tas* egeni: quæ autem sanctiores personæ reperien-
 tur inter mendicos, quàm animæ purgatorij utpote
 ab omni jam nævo & peccati maculâ purgatæ? Ter-
 tia est *rei*, quæ datur aut procuratur, *magnitudo* at-
 que *præstantia*: quid autem meliùs aut præstantiùs
 excogitari potest, quàm ipsa felicitas æterna, cujus
 acceleratio animabus procuratur? Quarta est *propria
 largientis necessitas*, si scilicet non tantùm superflua,
 sed etiam necessaria quis largiatur: quis autem &
 hoc perfectiùs præstat, quàm qui fructum satisfacto-
 rum suorum operum, quem constat omnibus summò
 esse necessarium, sibi ipsi subtrahit, & animabus
 transcribit? Quinta est *affectus dantis*: nam ex hoc
 potissimùm benignitatis mensura taxatur, teste S. Leo-
 ne. Quis autem affectus major esse potest, quàm
 ubi liberans, ipsum, ex quo alium liberat, purgato-
 rium subire est paratus?

V. Ut bene occurrere discat objectionibus,
 quibus nonnulli ab hoc exercitio præstantissimo mise-
 ricordia impedire alios nituntur, quarum quidem duæ
 sunt potissimùm. Prima est, quòd consultiùs sit pro
 peccatoribus orare, & alia bona agere, utpote in pe-
 riculo

riculo aeternae salutis amittendae constitutis, quia
 modum olim Bertrandus Dominicanus censuit, et
 facile opinionem suam mutavit, quando ab ipso
 pia anima apparente errorem suum deducit.
 Certè vel hoc unum sufficere poterit ad dictam
 opinionem evellendam, quòd is, qui animas eam
 liberat, ut ipsae postea in caelis pro peccatis
 conversione intercedant, efficacius longè peccatoribus
 auxilium praestet, quàm si ipsemet pro illis
 faceret, aut opera sua obtulisset. Fortior, saltem
 finitorem, est altera obiectio, utpote ex proprio
 petita, qui suadet, ut caritatem ordinatam
 ipsis inchoemus, atque adeò nostra prius, postea
 mùm aliorum debita expungamus: quo arguuntur
 permotus P. Rodericus Arriaga iudicat, omnino
 cere contra caritatem ordinatam suiipsius, quod saltem
 omnem operum suorum fructum satisfactorium
 abdicat, & animabus purgatorij transcribit,
 id ipsum adeò persuasum habet P. Theophilus
 naudus, ut inter heteroclitas pietates numerari
 horreat eiusmodi caritatem. Verùm horum
 menta tanti non sunt, ut propter ea recedere
 beat ab altera opinione, uti fusè & solidè probat
 aureo suo tractatu de misericordia animabus
 da P. Jacobus Montfordus, ubi postquam per
 capita demonstravit, eum, qui suas actiones
 pro animabus, nihil perdere, sed plus mereri,
 trare, satisfacere, imò spem valde magnam
 re posse purgatorij omnino evitandi, tandem
 duodecimo in compendium quasi redigens
 etia, triplici hac ratione ostendit, per ejusmodi
 eationem nihil contra ordinatam caritatem fieri

Quia mille purgatoria nullius momenti reputanda
 censentur, si ipsidem unicus gradus gloriæ altioris obtineri
 non ab ipso possit; cum ergo per ejusmodi praxin & perfectissi-
 mæ doctrinæ caritatem haud dubiè quàm plurimi gradus
 dictæ gloriæ obtineantur, qui sine illa nunquam obtineren-
 tur eâ intar, rectè concluditur, non facere contrarium quid
 peccati propriæ eum, qui gradus illos gloriæ, quibus
 peccaverit, si citiùs propter applicationem operum si-
 pro illi factam cælos ingrederetur, negligit, ut plures, imò
 saltem finitos illos gradus gloriæ, quos per totam æterni-
 tatem ob istam caritatem animabus exhibitam, per-
 taturus est, hâc dilatione comparet. Alioqui sanè
 S. Basilius, S. Ignatius, S. Christina Mirabilis,
 Lydwina & alij Sancti rectè ac prudenter egissent,
 quando optione sibi factâ, cælos ingrediendi, aut
 salutem proximi procurandam diutiùs in terris per-
 anendi, hoc posterius elegerunt. 2. Quia, qui
 misericordiam exercet, multò certius spe-
 re potest, se purgatorium evasurum, aut certè diu
 detentum non fore, quàm si sibi ejusmodi sua o-
 applicasset, uti citatus Author c. ii. efficaciter
 probat, ergo etiam ex hoc capite contra caritatem
 propriam non facit. Imò, ut docet C. Lugo, hoc
 quòd caritatem augeat, fit dignior persona, adeò-
 que facit, ut pœna, quæ priùs proportionata erat de-
 ctis, jam respectu personæ dignioris nimia sit, atque
 adeò minui debeat. 3. Quia cum ex una parte pos-
 sit is, qui actiones suas dicto modo offert, conditio-
 nem istam apponere, ut eatenus duntaxat intentio-
 nem suam hanc validam esse velit, quatenus talis ob-
 tatio ad majorem DEI gloriam confert, & caritati
 propriæ non obstat; ex altera verò parte coronet &

præmiet DEUS voluntatem, quando non in
cultatem, faciliè apparet, per ejusmodi applicati
utpote juxta probabilem plurium Ascetarum
nam susceptam, nullatenus nocere, plurimò
ad suum tum erga DEUM, tum erga animas
& amorem demonstrandum conducere posse.

VI. Ut solidam sciat praxin, ejusmodi
tionem fructuosè faciendi, quæ quidem
tus Montfordus in sequentibus constituit.
quis studeat semper esse in statu gratiæ.
ra sua singula studiosè perficiat. 3. Ut
hanc misericordiam excitantia bene ponderet.
Ut nonnunquam renoventur actus, quibus
alteròve motivo opera sua quis transcripsit.
quotidie, si fieri possit, renovetur intentio
simili modo: Ut animas Fratrum meorum
rum è pœnis suis liberem, iisque possessione
næ felicitatis accelerem: ut divinæ Majestati
rem, ejusque gloriæ augmentum procurem.
nefactori meo liberalissimo gratissimum
actionis genus reponam: ut honorem divinum
per innumera peccata læsi, meliore, quo possu
do reparem: ut denique Christo ipsi, & Sa
tri ejus, & reliquis Sanctis obsequium acceptu
præstem: ecce mi DEUS, animarum Amari
losissime & tenerrime, offero tibi hodie pro
rio animarum in purgatorio, non solùm opera
omnia, quæ hodie facturus sum, vel ab alio
pro me hoc die fient, sed & omnia, quæ
quam tempore facturus sum bona, vel quæ
per vitam pro me fient, imò etiã post mortē pro
ferentur, quantum hoc ex majore tua gloria

que tuæ voluntatis beneplacito fieri à me potest.
 accipe, ô dulcissime JESU, exiguam hanc oblationem
 meam, quam pro animabus mihi dilectissimis
 & omni possibili affectu ex corde facere de-
 sidero.

§. XI.

De Fortitudine.

I. Est Virtus animi, quâ labores, mortisque pe-
 culâ, & aliæ occurrentes difficultates constanter susci-
 untur, & perferuntur; de qua Sequentia Ascetæ sunt
 notanda.

II. Primum est, ut bene intelligat naturam for-
 titudinis, quam quidem S. Thomas breviter sic indica-
 vit: *Fortitudo principaliter est circa timores difficilium
 rerum, quæ retrahere possunt voluntatem à sequela ra-
 tionis. Oportet autem huiusmodi rerum difficultium im-
 pulsus non solum firmiter tolerare, sed etiam moderatè
 aggredi.* Unde fortitudinis duo sunt præcipua officia,
 quæ P. Hieremias Drexelius duo brachia vocat, quo-
 rum alterum offeum est, & *aggressio* vocatur: alterum
 ferreum, & *tolerantia* appellatur. Et hoc est, ceteris
 paribus, longè præstantius priore, id quod S. Thomas
 probat triplici argumento. 1. Quia toleramus valen-
 tiores nobis; invadimus, quem saltem putamus fore
 debiliorem. 2. Quia ferendo incumbunt mala jam
 sentimus, invadendo adhuc futura prævidemus. 3.
 Quia in puncto temporis invadimus, non nisi aliquo
 temporis intervallo sustinemus.

Secundum est, ut bene intelligat gradus, per quos
 ad fortitudinis perfectionem pervenitur. Quorum
 primus

primus est occurrentes aduersitates forti & animo suscipere, maximè si ex improvise nam, ut ait Aristoteles, in repentinis periculis apparet fortitudinis habitus, eò quòd omnia majora videantur, utpote ad quæ prævidenda sideranda spatium non datur. Alter est, occidendi & patiendi fortia, vehementer desideriosè quærere; uti Sanctus Franciscus & S. Martinus Martyrium quæsiverunt, & S. Andreas ad conspectâ cruce exclamavit: *O bona Crux: iam desiderata, & concupiscenti animo preparata: ex gaudentis venio ad te.* Tale quippe desiderium radicatum valde habitum, aut certè æstimatione virtutis. Tertius tandem gradus est, cum magnitudine & gaudio, sive quæritas, sive ultra occasiones ejusmodi extipere, & amplecti. Quod Christus de se dixit: *Baptismo habeo baptizari modo coarctor, usque dum perficiatur.* Hinc discipuli conspecto hoc Magistri sui exemplo, ibidem stantes, quoniam digni habitus sunt pro nomine contumeliam pati.

Tertium caput est, ut solida sciat media, & difficultatem in exercitio hujus virtutis minuetur quorum quidem tria sunt præcipua. 1. Ut sibi certaminis hujus terminum circumscribat, diuturnum nimis fore sibi persuadeat, ipsâ hanc certamine constantia frangatur, animusque à tali certamine velut impossibili absterreatur. Itaque in ejusmodi occasione certandi constitutus, illud, quod DEUS Philadelphix Episcopo dici iussit, sibi quoque dicitur: *Ecce venio citò, tene, quod habes, ut accipiat coronam tuam.* 2. Ut filios sæculi &

brarum menti objiciat, consideretque, quanta plurimi ex necessitate, ut pauperes, & infirmi, ac captivi; alij spe vilissimi & incerti lucri, ut mercatores, milites, opifices: alij vanissimæ gloriæ & favoris desiderio, ut Attici: alij denique carnalis & impuri amoris æstro concitati, ut Amasij & Proci, agant & patiantur. Itaque has turmas sibi ostendi à DEO putet, simulque illa olim S. Augustino dicta verba repeti: potuerunt isti & istæ, & tu non poteris? an necessitas, & spes vana plus poterit, quàm gratia, spes, & caritas divina? 3. Ut JESUM, exemplo S. Stephani & S. Antonij, vel ipsum DEUM & totam curiam cælestem, se in pugna inuentem, & tum promissione præmij infiniti, tum suo exemplo animantem, sibi imaginetur. Si enim in hac vita conspectus Ducis, vel astantium, tantos animos addit certantibus vel duellantibus, quid non efficiet tantorum Spectatorum præsentia animo concœpra?

§. XII.

De Mansuetudine.

I. Est Virtus, quâ iram adversus eos, qui nos injuriâ afficere videntur, comprimimus, & moderamur; de qua tria præcipuè Ascetæ scienda sunt.

II. Primum est, ut Naturam atque perfectionem illius bene cognoscat. De Natura itaque sciat, mansuetudinem non in eo consistere, ut nunquam quis irascatur, sed ut, quemadmodum SS. PP. advertunt, sciat, pro quibus, & quibus, quando, & quo modo irascatur. *Neque enim ferire, inquit S. Chrysostomus, absolutè atrocitatis est, nec parcere*

mansuetudinis, sed mitis ille est, qui ferre potest animam
 in seipsum peccata sunt: qui aliis factam injuriatur.
 pulsat. Qui autem id non facit, est deses, & spiritus
 lentus, & nihilo melius mortuo affectus, non per se
 mansuetus. Quare opera danda est, inquit
 tensis, ut illud nobis ante oculos Domini
 mus. Dulcis & rectus Dominus: sicque
 tudinem justitiæ, & rectitudinem dulcedini
 mus, ut neque rectitudo sit aspera, neque
 remissa.

III. Porro perfectionem hujus virtutis
 attinet, rectè hanc S. Climacus explicasse
 quentibus verbis: *Initium beata tolerantie* (in
 suetudinis) *est in amaritudine & dolore animi*
minias suscipere: medium verò eas sine morro-
rare: finis autem & consummatio, summam illi
dem tribuere. Vidi ego, inquit ulterius idem
tres viros Religiosos, ex quibus unus mordebat
dem injurijs & perturbabatur, sed tamen in silentio
mebat iracundiam. Alius verò gaudebat quidem
luctu suo, sed ejus, qui se maledictis insectatus
peccato angebatur. Tertius verò proximi tantum
na secum volvens, vim ardentium lacrymarum
fundebat. Eratque suave spectaculum timoris, &
cedis, & caritatis operarios aspicere.

IV. Alterum est, ut sciat, aptum & idoneum
 medium, ad prædictam perfectionem hujus
 obtinendam, quale quidem sapienter S. Chrysostomus
 assignavit, dum dixit: *Hoc pacto Christi*
Discipuli, si mansueti fuerimus, & mitis ingenij,
de autem tales siemus? Si nostra frequenter
reputabimus, si lugebimus, si flebimus. Neque

anima tanti doloris particeps irritari atque irasci pati-
 injuriatur. Ubi fletus, ira esse non potest: ubi dolor & con-
 fessio, & tritio, longè abest omnis irritatio. Mens enim dolore
 percussa non studet elationi, sed amarè ingemiscit.

V. Tertium est, ut, cum potissima mansuetu-
 dinis exercendæ occasio in regendis & corrigendis
 alijs reperiatur, ante omnia sciat Asceta, quomodo
 suavitas cum gubernatione aut correptione aliorum
 conjungi debeat. Quâ quidem in re pro primo prin-
 cipio ponenda est illa S. Laurentij Justiniani senten-
 tia: *Frater mandante Domino corripatur blandè ac
 dulciter; nam mollibus potiùs, quàm duris sermoni-
 bus compungitur animus delinquentis.* Deinde verò
 bene cognoscere studeat, in quo asperitas guberna-
 tionis aut correctionis consistat; ubi præ reliquis fa-
 cem præfert P. Claudius Aquaviva Societatis JESU
 Generalis, dum sic loquitur: *Asper est & gravis Su-
 perior, cum nimium credulus primis quibusque de-
 lationibus tenaciter adhæret, nec ab eis se abduci pa-
 titur. Asper est, cum quasi omnes transgressiones
 æquales sint, easdem minoribus, quas majoribus
 pœnas decernit. Asper est, cum ijs, quæ sola moni-
 tione corrigi possunt, actiora adhibet medicamenta.
 Asper est etiam, cum loci & temporis momenta, &
 opportunitatem expectare nescit: cum errata, quæ
 secretâ correctione emendanda fuerant, ita palàm fa-
 cit, ut subditum confundat: cum in corrigendo ira-
 cundiâ magis agi, quàm Zelo & caritate duci se o-
 stendit, verbis ac gestibus incompositi ac perturbati
 animi signa exhibens: quæ non modò nihil confe-
 runt ad consequendum, quod sibi proposuit, sed etiam
 maximè nocent.* Nam cum duo sint, quæ in sub-
 dito-

ditorum animis, cum castigantur, plurimum
solent, alterum reverentiae, quae erga Superiores
ciuntur, ex opinione de illius virtute ac pro
concepta; haec sane opinio debilitetur, necesse
cum illum vident hominem esse similem alijs
minus, quam alios, ad passionum impetus
tum! alterum persuasio, quae se diligere creditur
certe minui necesse est, cum quis viderit, Superiorem
rem neque paternè, neque amanter secum
Asper denique est, cum omnino non ostendit
xitate se moveri, & desiderio perfectionis Filium
cum reprehensionis austeritatem non temperat
cedine spei, quam de illorum emendatione
profectu praefecerat. Haecenus Claudius, quibus
di possunt alia quaedam indicia, quae in Indutibus
libello consignavit: nempe 1. Si res ipsa, quae
jungitur, gravis sit, & importabilis, saltem res
virium illius, cui iungitur: Si verbis asperitas
modoque despotico iungatur: Si urgeatur
tio eo tempore, quo subditus non est probe
tus, nec detur tempus & auxilia, ut se disponat
tam gravia, quam levia eodem ardore exigantur
omnes subditi rationes & excusationes, primo
aspectu tanquam tentationes, eo benigne non
to, rejiciantur: si se suspiciosum ostendat Superiorem
& ita affectum erga aliquem, ut putet subditus
in re se illi posse satisfacere: si malam de subdito
pinionem praefecerat, & omnia in deteriorem partem
interpretetur: si in rebus iungendis non tanquam
rationalem & volentem Filium, sed tanquam
me instrumentum movere videatur: si ita loquatur
aut jubeat aliquid, ut aequivoce & obscure dicatur

velit, quasi studio nolit intelligi, quo semper liberum ei sit, subditum atquere: si neget ferè, quæ petuntur: est enim habenda ratio rei, quæ petitur: ejus, qui petit: adificationis Externorum & Nostrorum: denique ejus, qui petit, utilitatis. Denique huc etiam pertinet doctrina à S. Isidoro Pelusiota tradita, dum ait: *Quemadmodum periti Medici in morborum initijs remedia hand temerè adhibent, verum aliquantisper expectant, dum morbus de acrimonia nonnihil remittat, ac tum demum ad medendam se conferunt, eodem modo nec vigente mœrore, eum, qui præ ipsius magnitudine velut temulentia quâdam laborat, objurgare convenit (nam alioqui sermonem non secus ac collyrium, inutilem imprudentes reddemus) verum postea, quam ad tempus mœroris socios nos præbuerimus, atque hujusmodi affectum nonnihil sedari sciverimus, ita demum ad curationem proficisci.*

§. XIII.

De Patientia.

I. Est virtus, quâ mala hujus seculi æquo animo sustinemus, ita ut propter illa nec interiùs immoderatè turbemur, aut tristemur, nec exteriùs aliquid minùs honestum, aut decorum admittamus; de qua sequentia Ascetæ specialiter notanda sunt.

II. Primò generalia quædam fundamenta bene apprehendenda sunt, quorum primum est: Ut firmissimè sibi persuadeat, neminem sine tribulatione esse, id quod pulchrè S. Augustinus super illud Apostoli: Flagellat DEUS omnem, quem recipit: indicavit dicens: Itane omnem? Ubi te volebas absconde-

feondere? omnem. Et nullus exceptus, nullus flagello erit? Quid est omnem? Vis, vis quem omnem? Etiam unicus sine peccato, non que flagello.

Secundum fundamentum est, ut pari firmi sibi persuadeat, DEUM esse summè potentem, adeò non sit malum in civitate & orbe, quod fecit Dominus: *Summè sapientem*, atque adeò malum omne in bonum convertere, ut Joseph patriarcha olim confessus est dicens suis Fratribus: *lite timere, num DEI resistere possumus volumus*. Vos cogitâstis de me malum, sed DEUS verum lud in bonum, ut exaltaret me: *Summè quopiam num*: Ut adeò quicquid facit, vel permittit, ad nostram utilitatem ordinet, nisi ipsimet velimus in numerum nostrum detorquere. Unde eleganter Augustinus, quid timet, inquit, homo in sinu DEI situs? Tu de sinu illius noli cadere, & quicquid tibi evenerit, in bonum, & non in malum convertetur. Tertium est, ut firmiter credat, nullum propriè etum malum esse, nisi peccatum, eò quòd hoc separet, aut certè conjunctionem minuat cum bono, id est, DEO; Unde rectè deducitur commune axioma, quòd *nemo ledatur, nisi à seipso*: nemo ad peccatum cogere possit. Quartum est, etiam certò sibi persuadeat, quod S. Paulus dixit, *pepe fidelem esse DEUM*, qui non patietur nos tentari supra id, quod possumus sustinere. Atque ut bene dixit S. Isidorus Pelusiota, in tentatione non incidere, fortè impossibile esse, ei autem minime succumbere possibile; cùm omnia possimus eo, qui nos confirmat.

III. Secundò bene pariter apprehendenda sunt præcepta seu regulæ ab Arte patiendi præscribi solitæ. Prima est : *Quod pateris justè, patienter ferrememento* : Quem enim diligit DEUS, castigat ; flagellat autem omnem Filium, quem recipit. Quem in finem sapienter discurrens Seneca ait : Affecti sumus pænâ, succurrat non tantùm, quid patiamur, sed quid fecerimus. In consilium de vita nostra mittamur. Si verum ipsi nobis dicere potuerimus, pluris litem nostram æstimabimus. Si volumus æqui omnium rerum Judices esse, hoc primum nobis suadeamus, neminè nostrū esse sine culpa. Hinc enim maxima indignatio oritur : nihil peccavi, nihil feci, imò nihil fatearis. Quis est iste, qui se profiteretur omnibus legibus innocentem ? Rectè ergo S. Augustinus ait : Vulgus hominum injustè se putat tolerare, quæ patitur : at verò vir justus, qui seipsum statim in principio sermonis accusat, justitiam Domini prædicat, quod digna meritis suis patitur. Dicat proinde quivis cum Michæa : Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei. Secunda est : *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, tollat crucem suam quotidie & sequatur me.* Et hæc regula respondet secundo fini, quem DEUS in tribulationibus mittendis sibi præfigit, scilicet *probationi* (quemadmodum prima primo fini, scilicet *purgationi* seu *castigationi* respondet) de qua Apostolus dixit : gloriamur in tribulationibus, scientes, quòd tribulatio patientiam, operatur, patientia verò probationem. Sicut ergo Discipulus Philosophiæ aut Theologiæ operam navans, & cupiens speciem hausti sui profectûs exhibere, pro magno beneficio agnoscit, & accipit, si quis acriter ejus doctrinam impugnando, occa-

occa-

occasionem præbeat suæ scientiæ & diligentiæ deservon
 strandæ, ita non minus beneficium reputare quæ nîhi,
 debet, si per varias tribulationes submissas examis, d
 ipsum DEUS, an & quantum profectum in vices cap
 fecerit. Tertia est: *Omne gaudium existimate* brevita
tres mei, cum in varias tentationes incideritis: Spulatio
 tes quod probatio fidei vestræ patientiam operata, ne
 patientia autem opus perfectum habet, ut sitis pmon p
 sti. Arque hæc regula tertio fini, ob quem Diaggrav
 tentationes ac tribulationes immittit, scilicet affert
 responder; juxta illud Apocalypsis: Ego, quos & ma
 arguo, & castigo. Porro hoc gaudium tantò sit cog
 perfectiùs, quantò graviores fuerint tribulationes sistere
 quibus illud concipitur. Possunt autem graviores vertit
 tribulationes multiplici ex capite. 1. *Ex generi* cerbic
seu objecto: sic graviores meritò reputantur lere d
 persecutiones; nam teste S. Chrysostomo, nihil cruce
 què mordet animam, ac improprium: nihil cis le
 tabefacit mentem ac dicteria & convitia; nam nibus
 viri per convitia sæpe sunt subversi; 2. *A multitudine* tia, v
ne persequentium: Majorem enim calamitatem lacry
 cerbiorem dolorem vulnus à pluribus acceptum rum
 citat, inquit idem Sanctus. 3. *Si ab Amicis vel* I
mesticis, vel alijs, quibus benefecimus, oriantur theci
 modi persecutiones; nam, ut Cassiodorus recte na a
 vertit, graviter dolet injuria, quæ contingit inspe tatis
 ta; & si inde proveniat dolus, unde sperabatur calic
 xilium. Imò, teste S. Chrysostomo plerique ab fama
 micis convitijs affici, aut in suspicionem adduci, pho
 detur omnibus mortibus intolerabilis; cujus rior
 nem reddit S. Gregorius, quia cum damno corpo mod
 mala nos cruciant amissæ libertatis, hinc David Ado
 peti

personam Christi dixit: Si inimicus meus maledixisset
 tibi, sustinuissem utique. Tu vero homo unani-
 mas eximius, dux meus, & notus meus, qui simul meam dul-
 cem in vires capiebas cibos. 4. Ex diuturnitate: Ut enim
 brevis duritas minuit, ita diuturnitas non modicè auget, tri-
 stitiam, solationem, maximè si etiam liberatio meritò spera-
 ta, nec tamen impetrata fuerit, tum enim spes dilata
 non parùm cruciat. 5. Ex circumstantiis quibusdam
 Diagravantibus crucem & dolorem, quales Lancizius
 affert septuaginta, ex quibus sequentes sunt potiores,
 & magis usitatæ: nolle inquirere Authorem, si non
 sit cognitus: non se excusare apud ullum: non re-
 sistere convitanti (nam suppressus dolor, ut bene ad-
 vertit S. Bernardus, altius introsum radicavit, eò a-
 cerbior factus, quò non est exire permissus) non qua-
 rere defensores, non accusare, nec coram DEO suas
 cruces commemorare (hoc enim magnum foret cru-
 cis levamen) non emendicare aut procurare ab homi-
 nibus compassionem: nulli unquam, nisi obedien-
 tia, vel caritas suadeat, suam crucem revelare: etiam
 lacrymarum silentium servare: Memoriam injuria-
 rum delere.

IV. Tertio comparandum est aliquod myro-
 thecium spirituale continens varia dala pama seu lumi-
 na ac motiva roborantia contra deliquia pusillanimi-
 tatis, abjectionis, desperationis, impatientia, &c. oc-
 casione adversitatum oriri solita. Talia autem bal-
 sama esse possunt omnia ferè motiva supra paragra-
 pho nono indicata, præcipuè autem sequentia qua-
 tuor, quæ omni statui hominum sunt magis accom-
 modata. 1. Exemplum Christi; ita enim ipse suavitè
 Adolescenti, dum inter adversa jam propè fatiscenti
 dixit:

dixit;

dixit : Omnes tuas tribulationes intinge in
 nem lateris mei , & , quantumcunque dure
 graves , mox molles & leves efficientur. 2. Exem-
 plum Sanctorum : Si enim Solatium est miseris
 etiam homines duntaxat infirmos & imperfectos
 bere , quantum erit solatium tot cælitè in Societate
 tribulationum adscitos videre ? Utpote de quibus
 ritò canat Ecclesia : Omnes Sancti , quanta passim
 tormenta , ut securi pervenirent ad palmam
 tyrij. 3. Exemplum Filiorum seculi , tamquam
 labores ac tribulationes pro vili lucro paucorum
 morum , momentaneæ voluptatis , vanissimè
 aut honoris tam generosè , alacriter , atque con-
 ter perferentum , de quibus meritò sibi quisque
 olim S. Augustino dictum applicare poterit : *pa-*
runt isti , & isti , & tu non poteris ? 4. Exem-
 plum Damnatorum aut certè in purgatorio existentium
 nimarum , cum quibus pares aut etiam graviores
 nas sustinere millies fuisset promeriti ; an non
 nim sic gaudebimus per obolum solvere nos post
 hac vita , quod innumeris cruciatibus , ac dol-
 talentis in altera fuisset persolvendum ? Verè
 quæcunque dura & molesta , quæcunque gra-
 horribilia , quæ quisque patitur in hac vita , in
 paratione æterni ignis non tantùm parva , sed
 sunt , inquit rectè S. Augustinus.

V. Quartò instructus esse studeat ad quæ-
 nes aliquas Asceticas hac in materia proponi solitas
 solidis Asceseos fundamentis resolvendas ; *con-*
 sunt. 1. Cur DEUS Famulos suos , quò fideliter
 serviunt , quòque plura pro ipsius gloria agunt ,
 patiuntur , eò pluribus persecutionibus & tribulationibus

bus obnoxios esse sinat? Sic enim plerumque fie-
 restatus est in primis S. Gregorius his verbis: Ego
 identer dico, quia minus piè vivis, si minus persecu-
 tionem pateris. Testatus est. 2. S. Macarius di-
 cens: Viri divini præparare se debent ad certamen
 & prælium. Ea enim est Christianæ Religionis via,
 ubi est Spiritus Sanctus, ibi statim sequatur con-
 flictus & persecutio. Vides Prophetas, quoniam pa-
 to à Contribulibus suis persecutionem passi sunt, in
 quibus tamen Spiritus operabatur. Vides, quomo-
 do Dominus non ab alia Gente, sed à suis persecu-
 tione affectus est, nempe à propria tribu Israël, à qua
 etiam cruci est affixus. Idem & Apostoli. Itaque
 statim à Cruce transivit Spiritus Paracletus, & mi-
 gravit ad Christianos. Testatus est. 3. S. Ignatius,
 qui Parisijs operam dans, & à quodam quæsitus, cur
 omnia ei tunc prosperè fluere? respondit: Me
 tacente tacent alij: Quiescente quiescunt: Ubi me
 commovero, invida continuò tempestas exortetur,
 cuiusque fluctibus exagitabor. Testatus est. 4. S.
 Franciscus Xaverius dicere solitus, videri sibi Nostros
 nequaquam fideliter militare, si diu nullis insectato-
 ribus exercerentur. Testata est. 5. S. Teresa di-
 cens: Semper observatum est, eos, qui Christo Do-
 mino Viciniores & propiores fuere, plus alijs, labo-
 ribus & adversis lancinatos & divexatos esse. Ad
 hanc ergo quætionem respondeat, geminas hujus rei
 esse causas. Prima est *Amor DEI* erga hujus-
 modi Personas: Ita 1. testatus est ipse Christus S.
 Birgittæ dicens: Amici mei tribulantur in hoc mun-
 do aut ad minus supplicium in futuro, aut ad mayo-
 rem coronam in cælo. Nam Petrus & Paulus pro
 L
 justitia

justitiâ mortui sunt, sed Petrus amariùs Paulo
 plùs dilexit carnem Paulo: & quia Ecclesia
 cepit primatum, debuit & se mihi majore
 formare. Paulus verò quia plùs dilexit
 tiam, quia plùs laboravit, tanquam miles
 dium obtinuit. Sed & aliàs eidem de
 piscopo dixit: Propterea quia amicus meus
 eum intimè diligo, ideo quasi amico laborio
 impono. 2. Idem testatus est Angelus
 gittæ de B. Virgine dicens: Congruè
 nuncupari potest florens rosa, nam sicut rosa
 re solet inter spinas, ita hæc Venerabilis Virgo
 mundo crevit inter tribulationes. Et quæ
 dum quantò rosa se in crescendo plùs dilatat,
 fortior & acutior spina efficitur, ita & hæc
 ma rosa MARIA, quantò plus ætate crescebat,
 fortiorum tribulationum spinis pungebatur.
 autem ad illam ætatem ipsa pervenit, quæ
 factus est Filius suus, tunc plenissima illa rosa
 pulchritudine magis dilatari ac crescere
 tribulationum spinæ ipsam acriter stimulant
 res & acutiores quotidie efficiebantur. 3.
 idipsum est B. Maria Magdalena de Pazzis,
 stum allocuta dixit: Permittis, ô Verbum,
 nes configere cum servis tuis, eos ut facias
 res; & quantò majorem gratiam dare vis,
 lumen ad te cognoscendum, tantò magis
 fornaces & ignes, in quibus purgentur corda
 auri, & appareant illorum virtutes tanquam
 digni & pretiosi. Hinc jam olim Ethnici
 suis Diis quoque senserunt, ut Seneca his
 statur: Hanc rationem Dij sequuntur in bonis

quam in Discipulis suis Præceptores, qui plùs laboris
 exigunt ab his, in quibus certior spes est. Dicant
 ergo ipsi: digni visi sumus DEO, in quibus expe-
 retur, quantum natura humana posset pati: optimi
 milites ad durissima mittuntur. Secunda causa est
Diaboli erga eosdem Justos: Quod tribus ex
 causis concipit. 1. Quia per illos magis glorificatur
 DEUS, cujus proinde gloriam in ipsis Dæmones im-
 minuere cupiunt. Ita S. Laurentius Justinianus in-
 dicavit dicens: Præmonebat milites suos Christus ad
 persecutionum tolerantiam, ne imparati ad certamen
 accederent: sciebat quippe, semper Justis bella ab
 humani generis Adversario commoveri, quæ non tan-
 tum adversus homines, qui invisibiliter infestantur,
 verum etiam contra hominum Conditorem concita-
 ri noscuntur, non tamen ut invincibilis debelletur,
 sed ut ipsius gloriam in hominibus denigretur. Bac-
 thatur itaque adversum Justos, per quos utcumque
 Divina proficiscitur laus, quatenus ex laudantium per-
 tione, magnificentiam diminuat laudati. 2. Quia
 eos meritis & virtutibus abundare videns invidet,
 adeoque spoliare conatur. Quam causam S. Chryso-
 stomus indicavit his verbis. In tempore virtutis per-
 fectæ tunc Diabolus spirat vehementius. Et quem-
 admodum Piratæ, qui mare navigijs infestant, non
 tunc, ubi conspexerint navem de portu exeuntem
 invadunt (quid enim hinc fructus caperent, si sca-
 pham inanem demergerent?) Sed ubi redierit onu-
 ta, plenâque sarcinis, tunc demum omnes experimunt
 artes; ita sceleratus ille Dæmon simul atque vi-
 derit aliquos multa collegisse v. g. jejunia, preces, elee-
 mosynam, castitatem, reliquasque virtutes omnes,
 L 2 ubi

ubi videt navigium plenum esse pretiosis lapidibus
 tunc irrumpit undique thesaurum perfodiens
 ipsis portus ostijs scapham demergat, jamque
 ad eum portum ejiciat. 3. Quia per Justorum
 & potestas Sathanæ maximè imminuitur; nam
 Atè idem S. Chrysoſtomus ait: nunquam magis ju-
 ac scivit scelestus ille Dæmon, quàm cum ex
 sis & instrumentis multa videt diripi. Non enim
 qui parva gessit, & mala, malam illam bestiam qua
 tare. Quamobrem quando videris virum justum confi-
 gna & præclara gerere, & mala pati innumera se
 ne mireris. Nam contrà mirari oporteret, si istum
 lus multas accipiens plagas esset quieturus, & te vi-
 ra placidè toleraturus. Rectè ergo concluditur, tra d
 Intelligamus, quantò studiosiores pro nostris
 fuerimus, tantò nos vehementiùs ab Adversariis
 petendos.

VI. Altera quæstio est, an perfectionis
 admittat defensionem sui contra calumnias, & in-
 cusationes & testimonia? contrarium quippe
 videntur tum Christi & Sanctorum exempla,
 quam se, etiam in periculo gravissimorum
 incurrendorum, defendentium: tum SS. Pa-
 passim id dissuadentium consilium. Excitabit
 S. Teresa, Divina Majestas aliquem, qui verum
 tronum vobis tacentibus ager, sed vos hujus
 cordari nollem, sed gaudere, quòd culpamini
 si vos non defenderit, certum est, id minime
 esse. Ad hanc quæstionem respondeat per
 solutiones. Prior est, esse omnino licitam
 & sub præcepto adhibendam defensionem
 informationem, vel excusationem, quando illi

vel in infamiam tertij cederet, vel in scandalum aut
 iniuriam aliorum, aut Superior rei veritatem exquire-
 ret, nam libertas loquendi, quâ iusti viri pro justitiâ
 usi sunt, teste S. Isidoro Pelusiota, non à fastu &
 arrogantia, sed à necessitate nata est. Hæc enim
 iuste incommodis affici viderentur, huiusmodi vo-
 ces expressit. Ut tamen securiùs transigatur hæc de-
 fensio, & ne amor proprius & cupiditas excellentiæ
 quæ, ut docent sancti, origine & peccato prima, in
 conflictu ultima est, nos decipiat, rectè quis faciet,
 si se præmissâ prece in æquilibrio constituat, &
 vel à Superiore vel Confessario, vel alio pruden-
 te viro consilium petat. Posterior resolutio est, ex-
 tra dictos casus plerumque esse omittendam sui de-
 fensionem, maximè cum, teste Lancizio, experien-
 tia prober, multis non profuisse excusationem; & mul-
 tis, etiam gravissimas infamationes, nec officiorum
 publicè obeundorum cursum, & successum, nec ani-
 marum lucra impedivisse.

VII. Tertia quæstio est, an saltem sine perfe-
 ctionis præiudicio licitum sit, à DEO defensionem
 & auxilium petere. Uti Ecclesiæ & magnorum vi-
 torum exempla suadere videntur? Ad quam respon-
 deat cum Lancizio, triplicis generis esse tribulationes
 & cruces. 1. Communes, quæ concernunt totam
 Ecclesiam vel aliam communitatem. 2. Aliæ priva-
 tæ quidem, sed tamen, nisi avertantur, in damnum
 communitatis cessuræ. 3. Privatæ & Personales,
 quæ nulli alteri, quàm ipsi patienti præiudicium aut
 damnum afferunt; & in prioribus quidem duabus tri-
 bulationibus rectè à DEO auxilium peti, uti allata
 exempla probant; secùs verò in posterioribus, in his

enim perfectio suadet, non petere à DEO levitatem, ut plus patientiæ exercentur, si minus levitas extrinsecus offeratur. Quam ob causam Seneca commendat unam ex Monialibus suis, Matrem Dignesium, dicere solitam, insignem quæ rusticitatem fore, in doloribus, quos Dominus mitteret, alleviamentum querere.

§. XIV.

De Perseverantia.

I. Est virtus, quâ in bonis operibus ad usque persistimus, & molestiam ex rei laboriositate provenientem superamus; de qua res notanda, quæ per commodè per similitudinem Navarchi navem pretiosis mercibus onustam in una regione in Patriam transvehentis indicantur.

II. Primum est, ut, quemadmodum Nauticus tantò magis æstimet officium sibi commissum tantòque majorem diligentiam adhibet in navigium portum perducenda, quantò plures ac pretiosiores merces sibi commissas novit; ita & ipse tantò majorem habeat de vita ad finem usque constituenda æstimationem, quantò plura magisque clara merita jamjam sibi pro altera vita committit. Quem in finem sæpiùs proderit ponderare in conditionem illorum Mercatorum, qui post ingratam mercium quantitatem comparatam, post innumerabilia pericula superata in ipso portu naufragium faciunt. Quam quidem deplorandam sortem patheticè Seneca Basilius his verbis describit: O miserabile spectaculum! sortem lugendam! post jejunia multa, post

Deo genus, post longas ad DEUM preces, post uberes effusas lacrymas, denique post annorum viginti seu triginta abstinentiam, ob indulgentiam, inconsiderantemque, nudum omnibus ac tot laborum mercede privatum reperiri, & similem fieri Mercatori cuidam liviti, qui in portu naufragium facit omnium, quæ tanto labore ac sudore sunt parta!

III. Secundum est, ut, quemadmodum Navarchus studiosè & constanter præparat, ac illæsa conservare studet omnia instrumenta ad navem feliciter dirigendam necessaria, ita idem etiam Asceta suo modo facere conetur. Quinque autem sunt Navarcho specialiter necessaria. 1. *Notitia via*, quam per inspectionem chartarum & Siderum cælestium potissimum comparare oportet: per quam spiritualiter intelligitur scientia earum rerum, quæ ad vitam Christiano modo, id est, piè ac modestè instituendam requiruntur, quæque tum lectione librorum Spiritualium, tum consideratione saluberrimorum exemplorum à Christo & Sanctis (qui sunt quasi sidera cælestia) relictorum obtinenda est. 2. *Velum*, quod suo tempore pro vento excipiendo expendatur; per quod in sensu mystico voluntas ad omnem divinum impulsu, omnesque S. Spiritus inspirationes excipiendum paratissima signatur. 3. *Anchora*, per quam tempore tempestatis ingruentis contra impetum ventorum ac procellarum adversantium atque quassantium firmetur, per quam meritò spiritualiter spes ac fiducia in DEI Sanctorumque auxilio intelligitur, juxta illud S. Pauli: In quo abundantius volens DEUS ostendere pollicitationis hæredibus immobilitatem consilii sui, interposuit iuramentum, ut per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri

DEUM, fortissimum solatium habeamus, quocumque
 gimus ad tenendam propositam Spem, quam
 choram habemus animæ tutam ac firmam, *Ar-*
menta cibi ac potûs, per quæ mysticè intelliguntur
 poris ac sanguinis Christi, necnon verbi Divini,
 quæ in vitam æternam salientis, id est, gratiæ
 crebra, imò assidua participatio. §. *Remorum*
ordo: per quorum primum intelligi potest virtutum
 tentiarum tam corporearum, quam spiritualium
 nata applicatio: per secundum verò virtutum tam
 logicarum, quam moralium seriem constantem
 citium.

IV. Tertium est, ut, sicut Navarchus
 cum sollicitudine præcidere & declinare satagit
 la, ex quibus jacturam navis aut mercium pati
 ita similem cautelam ac diligentiam ipse quoque
 adhibeat. Quatuor sunt autem ejusmodi pericula
 delicta 1. *Tempestates*; per quas rectè tribulationes
 riæ, ad impatientiam & desperationem impellentes
 liguntur, contra quas proin se per generosam &
 etiam Patientiam armare debet. 2. *Pirate*: per
 Dæmones, divitiis spiritualibus meritorum
 satagentes intelliguntur, contra quos proin fortiter
 daci & constante repulsâ tentationum pugnandum
 juxta S. Jacobi monitum: *Resistite Diabolo*, &
 giet à vobis. 3. *Syrenes*: per quos carnales tenta-
 nes rectè intelliguntur, contra quos proinde ob-
 one aurium, id est, oculorum & mentis ab iisdem
 sione pugnandum est. 4. *Scopuli*: id est debiles
 inutilia & nociva divitiarum, quæ mergunt homines
 interitum & perditionem: qui proinde generoso
 temptu & directione navis, id est, mentis ad portum
 celestem

caelestis Patriæ, per considerationem, æstimationem,
& dilectionem cælestium bonorum declinandi sunt.

§. XV.

De Mortificatione.

I. Est Spontanea, liberæque animæ à vita car-
nali Separatio, & virium tam externarum, quàm in-
ternarum ab illicitis operibus dissolutio; unde non
immeritò sub alio nomine *Temperantia* vocari potest;
de qua *Sequentia* scienda sunt *Ascetæ*.

II. Primum est, ut bene addiscat naturam & sub-
stantiam mortificationis, quæ quidem in eo ferè con-
sistit, ut inferior animæ pars seu appetitus sensitivus, su-
periori ejusdem animæ parti, id est, rationi perfectè sub-
ijciatur; & sicut homo per peccatum spoliatus est gra-
tuitis (id est, donis supernaturalibus) & vulneratus in
naturalibus (id est, imaginationem nactus inconstan-
tem, memoriam dispersam, intellectum obscuratum,
voluntatem ad malum proclivem, & ad bonum languen-
dam) ita mortificationis beneficio duplex hoc malum
à se removeat: sèque in antiquum *Justitiæ* originalis
statum, quoad cum divino auxilio fieri potest, reducat:
ne alioqui sensualem suum appetitum secutus: in se veri-
ficet illud *Prophetæ*: homo cum in honore esset, non
intellexit, comparatus est jumentis insipientibus, &
similis factus est illis.

III. Secundum est, ut bene apprehendat axioma
illud à Christo propositum, cui tota mortificationis
praxis innititur: *Qui amat animam suam, perdet eam:*
Et qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam.
Quòd scilicet odium sui quoad inferiorem partem,

fit verus amor sui quoad superiorem partem, & tenus per hoc odium procuratur animæ verum optimum bonum, quod est beatitudo, cuius etiam olim suo modo fiet particeps. Unde qui sic se perinde censebitur agere, ac is, qui ut vitam saltem poris illud incidi & uri patitur, multaque ab eo derata objecta negat; cum è contrario alius omnia intuitui suo vitioso concedens, & per hoc sanitatem destruens, veriùs se odisse dicatur.

IV. Tertium est, ut sciat, quem ordinem mortificationis exercitio observare debeat, nimirum
 1. in rebus ultrò obvenientibus, sive ex rigore Superiorum, sive imperfectione Fratrum sive difficultatiorum id contingat, mortificare nos discamus, inde gradum ad res necessarias, id est, ab observantia mandatorum aut regularum impediens, faciamus.
 3. Ut etiam in licitis nos superare asvescamus. Opera ex obligatione obeunda, non ex necessitate consuetudine, sed unico voluntatis & beneplaciti vini implendi desiderio, peragere studeamus.

V. Ut solitam discat praxin, hoc mortificationis exercitium fructuosè instituendi, quæ quidem interterè præceptis consistit. 1. ut non conjunctim, sed per partes hoc studium arripiat; nam, ut bene adhibet S. Macarius, quemadmodum in utero imperfectum fetus non quamprimùm crescit in hominem, sed partim formatur ac gignitur, ita in rebus quoque spiritibus paulatim augetur homo evaditque in perfectum & plenitudinem ætatis. Certe DEUS mundum non uno (ut tamen æquè facile potuisset) sed sex diebus produxit

vel suo exemplo prudentem in studio perfectionis
maturationem doceret. 2. Ut initium fiat ab iis, quæ
validius nos occupant, & graviora mala accersunt. Ita
Cassianus suavitatis his verbis: ita adversus vitia arripenda
sunt prælia, ut unusquisq; vitium, quo maximè infeste-
tur, explorans, adversus illud arripiat principale certa-
men, omnem mentis curam ac sollicitudinem erga illius
impugnationem observationemque defigens. Cùm-
que ab eo se senserit absolutum, rursus latebras sui cor-
dis simili intentione perlustret, atque exploret, quam
sibi inter reliquas passiones perspexerit ditiorem,
atque adversus eam specialius omnia Spiritûs
arma commoveat. 3. Ut discretè hoc negotium
assumat: nam, ut sapienter advertit S. Gregorius,
sic necesse est, ut artem continentia teneat quatenus
non carnem, sed vitia carnis occidat; nam plerum-
que dum plus nimio caro restringitur, etiam ab exer-
citatione boni operis enervatur, ut ad orationem
quoque vel prædicationem non sufficiat, dum incen-
tiva vitiorum in se funditus suffocare festinat. Opti-
mus est in omni re modus, & laudabilis ubique men-
sura (inquit rectè S. Hieronymus) corpus non fran-
gendum sed regendum est. Regulam autem pro
hac discretionem optimam assignat S. Augustinus, dum
enarratis gravibus Sanctorum sui ævi pœnitentiis sub-
jungit: caritas præcipuè custoditur, caritati victus,
caritati sermo, caritati habitus, caritati vultus aptatur;
hanc si quis offendit, uno die durare non sinitur.
Sciunt hanc ita commendatam esse à Christo & A-
postolis, ut, si hæc una absit, inania; si hæc adsit,
plena sint omnia.

VI. Quintum est, ut fraudes diaboli in hoc mundo occurrentes bene intelligat, & prudenter evadere studeat. Pro quibus dignoscendis novemplex esse hominum genus ejusmodi fraudibus obnoxium. Primi sunt, qui natura difficili præditi, neminem ad virtutes exercendas repugnantiam sentiunt, ideoque ruinæ se proximos arbitrantur. Quibus inde sæpe illa Doctorum & SS. PP. regula: *non veniet sensus, si absit consensus*: Obijcienda est. Sunt, qui, quia naturaliter sortiti sunt animam, nullam in ulla propè re difficultatem sentiunt, qui proinde monendi, ne propterea altum se aliòsve despiciant, aut socordia occasione præsumpti, sed potiùs infirmitati suæ atque fragilitati adscribunt, quòd in graves tentationes cadere non sinantur. Tertii sunt, qui altissima pace, non propter studium, nec per naturæ bonitatem obtenta fructum, sed quia omnia indulgent appetitui; quibus proinde id, quod senior quidam similis genij Monacho exprobrandum est: *Similis es portæ, per quam quis vult, ingreditur, & egreditur absque eo, qui sciat, quid intus geratur, unde quia hostibus obrepent, in perpetuo versantur animæ periculo, quibus tunc primùm intelligent, quando, ut avis laqueum retita, avolare voluerint.*

VII. Sextum denique est, ut bene cognoscant necessitatem hujus mortificationis, maxime reprobillarum Personarum, quæ salutem proximi curam susceperunt; hos enim multiplex ratio ad hoc officium jure meritò impellere debet. 1. Quia in malitiam nationis pravæ versantur, atque adeo majorem occasionem delinquendi exorbitandique habent.

Quia cum omnibus omnia fieri debeant, ut omnes
 lucrifaciant, meritò magnum requiritur passionum
 dominium, ut cum gaudentibus gaudere, & cum
 tristibus tritari quis innoxie possit. 3. Quia, cum
 summa inter operarios ejusmodi unio requiratur, ne-
 cesse est, ut, non quod sibi utile est, sed quod mul-
 tis, considerent, quærantque; id quod nequam
 sine mortificationis exercitio obtineri potest. 4.
 Quia etiam orationis exercitium ejusmodi Personis
 apprimè necessarium est, ut manentes in Christo tan-
 quam vite, faciant fructum multum; hoc autem si-
 ve mortificationis studio obtineri non posse, tum ex
 supradictis, tum ex quotidiana experientia patet.

§. XVI.

De Paupertate.

I. Est omnium rerum temporalium ob amorem
 DEI, & desiderium perfectionis, voluntaria abdicatio;
 de qua Sequentia Ascetæ scienda sunt.

II. Primum est, ut bene nôrit discrimen inter
 paupertatem *involuntariam*, seu non liberè assum-
 ptam, quamvis vel casus, vel necessitas affert; &
voluntariam, quæ liberè asciscitur, ultròque ac liben-
 ter sustinetur, atque etiam oblatas divitias, & ipsos
 auri montes quasi stercora arbitratur, & abomina-
 tur: quæ quidem triplici ex titulo priorem longè an-
 tecedit. 1. Quia prior, cum voluntariè non susci-
 piatur, atque externis prematur incommodis, nul-
 lis verò commodis recreetur, vulgo ignobilis, sordi-
 da, odiosa, nullaque laude digna habetur; posterior
 verò eo ipso, quòd omnia liberè & generosè con-
 temnit,

temnit, omnibus eminent, & quæ pedibus spernit, conterit, eisdem eminent, copiosius possidet. Quia cum priore conjunctum est habendi desiderium ex quo nascitur, tum studium quærendi, tum, si superat, quod quæritur angor, mœror, & solitudo; à posteriore verò non modò absunt disturbance, sed ne sentitur quidem inopia, quæ amatur, & expetitur; atque adeo in ea animus in omni rerum abundantia ac copia acquiescit. Quia prior caret præsidio illo singulari, quo prior gaudet, scilicet singulari fiducia de DEI providentia, ob singularem ejus promissionem, quo summam jucunditatem oriri necesse est, nisi se summo illi Regi Regum tantæ curæ esse intellet, ejusque curæ quotidiana judicia accipit, cur non hoc dulcius, quàm omnes divitiæ, accidat?

III. Alterum est, ut bene cognoscat naturam paupertatis voluntariæ, seu *Spiritus*, ut vocantur, nempe tria ad illam capita requirantur. 1. *Assensus* seu voluntas relinquendi, qui quidem, ut S. Augustinus rectè advertit, divitem collationem aut pauperem facit, & pretium rebus imponit. 2. *Effectus*, seu actualis relictio, quàm Christus illis verbis requirit, si vis perfectus esse, vade, vende, quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo, & sequere me. 3. *Intentio*, quâ ejusmodi bona propter DEI & virtutis amorem relinquuntur, nam rectè S. Basilius ait, hi sunt mendici spiritu, qui non aliam ullam ob causam ad mendicitatem deveniunt, quàm ob doctrinam Domini, qui dixit: vade, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus. Quod ipsum egregiè S. Bernardus confirmavit dicens: voluntas

voluntaria quidem paupertas omnis habet laudem apud Deum, nam & Philosophi omnia sua reliquisse leguntur, ut expediti mundialibus curis studio vanitatis possent vacare liberiùs; & nolebant censu abundare terreno; ut abundarent magis in suo. Hos discernit, quod dictum est, *in spiritu*, id est, spirituali intentione, desiderio spirituali, propter solum beneplacitum Dei, & animarum salutem.

IV. Tertium est, ut convenientem de hac virtute æstimationem concipiat, commodaque ab ea ori solita bene percipiat, quam quidem æstimationem vix faciliùs obtinebit, quàm si paupertatem ut matrem sibi imaginetur. Verè enim omnia matris officia perfectissimo modo erga Religiosum illa exaravit, & exercet. Nam 1. illa verè eum Christo & Religioni genuit, cùm propter Christi consilium, de paupertate arripienda datum, Religionem potissimum ingressus sit. 2. Verè alit illum & majori cum sollicitudine & caritate, quàm ulla mater Filium suum lactet, & nutriat. 3. Etiam honestissimè educat ut mater, uti jam olim ipsi etiam Ethnici agnoverunt, dùm paupertatem magistram morum, & consanguineam virtutum appellarunt. Hinc & Seneca dixit. Si vis vacare animo, aut pauper sis oportet, aut pauperi similis. 4. Ut mater in sinum suum nos recipit, atque ab omnibus insidijs hostium defendit, dum *meum ac tuum*, radicem omnium vitiorum, & quidquid est malorum, in orbem invehens, tollit; hinc S. Ignatius paupertatem pro firmissimo Religionis muro habendam dixit. Sed & S. Clara dicere suis est solita, tum demum suum monasterium firmum ac stabile futurum, si propugnaculis ac mænibus paupertatis

tatis quàm maximè muniatur. 5. Ut mater hanc hereditatem Regni cœlestis procurat : quæ enim magis optatior hæreditas exspectari potest , quàm duplum in hac vita , & post hanc ipsa vita æternam atque hanc pauperibus spiritu Christus sæpius præstitit ; ut adeo meritò quivis Paupertatis Amatorum re cum S. Davide queat : Funes (caritatis , quæ Paupertas me sibi devinxit) ceciderunt mihi in claris : etenim hæreditas mea præclara est mihi . Ut mater , in ipsa morte fideliter assistit , & efficacius Filios suos , quàm olim mater Machabæorum , alloquitur , animatque dicens : Fili mei , re mei , quæ te novem mensibus (imò pluribus) in utero portavi , & lac triennio (& amplius) & in ætatem istam perduxit . Peto Nate , ut ad cælum , & ad terram , & ad omnia , quæ sunt , sic fiet , ut non timeas carnificem istum (nempe , vel Dæmones in morte tentantes) sed de fratribus tuis effectus suscipe mortem , ut in illa seratione cum fratribus tuis te recipiam . Ita factus est P. Joannes Gerardinus , qui in agone dicitur . Non timeo mortem , quia syngrapham habeo à Christo duplici sigillo munitam , quâ cælum mihi præstititur : Amen dico vobis (quam vocolam per signum intelligebat) quòd vos , qui secuti estis me , & omnes qui reliquerit domum , vel fratres , aut sorores , aut Patrem , aut matrem , aut uxorem , aut Filios , aut agros propter nomen meum , centuplum accipiant vitam æternam possidebit .

V. Quartum est , ut bene intelligat , docentur præcipua officia & actus paupertatis , qui quidem convenientissimè per officium Filij explicantur .

Ut Filius diligenter caveat, ne matrem suam ulla ratione lædat, id est, ne quidquam accipiat, det, mu-
net, aut alio quovis modo disponat, sine consensu ta-
to, vel expresso Superiorum. 2. Ut Filius suam ma-
rem suam magnopere veneretur, nec ipsam confite-
ntalem erubescat, quod fiet, si omnia superflua stu-
diosè abiiciat, vilissima quæque eligat, & suo tempo-
re per meditationem necessaria petere, aut alios simi-
les paupertatis effectûs experiri non horreat, aut eru-
descat. 3. Ut Filius magna cum fiducia in periculis
& necessitatibus ad matrem suam confugiat, id est,
recordatione paupertatis voluntariè susceptæ se soletur,
& tentationes vel ex inordinata concupiscentia, aut
inordinato timore exortas superare conetur. Certè
eam esse efficacissimum medium ad ejusmodi tenta-
tiones superandas, pulchrè pius Asceta sequentibus
verbis ostendit: Ad hoc conare, hoc ora, hoc de-
sidera, ut ab omni proprietate possis exspoliari, & nu-
dus nudum Jesum sequi, tibi mori, & mihi æterna-
liter vivere. Tunc deficient omnes vanæ phantasiæ,
conturbationes iniquæ, & curæ superflue. Tunc
etiam recedit immoderatus timor, & inordinatus ho-
mo morietur. 4. Ut Filius lac maternum, omni-
bus alijs alimentis præferat, id est, eo victu, alijsque
rebus, quas ad quotidianas necessitates Paupertas suæ
domus aut Monasterij offert, contentissimus vivat,
magisque his delectetur, quàm ullus dives pretiosis
suis rebus, quas possidet, quemadmodum supra di-
ctum est, S. Franciscum fecisse, dum frustula panis
mendicanti ad divitum mensas invitatus promebat,
omnibusque alijs mensæ delicijs præferebat. 5. Ut
Filius abjectâ omni sollicitudine totum se providen-

M

tiæ

tia cura que matris sue commendet, certop natur
 persuadeat, melius sibi ab ipsa, quam per qua praesta
 que suam industriam prospectum iri. Dicit pro fru
 ad hanc matrem suam, quod pius Alceta ad animo
 dixit: Domina mater mea, major est sollicitudum
 pro me, quam omnis cura, quam ego gerere pefe
 pro me. Nimis enim casualiter stat, qui ne quod
 cit omnem suam sollicitudinem in te: dummelectio
 luntas mea firma & recta ad te permaneat, omiffa
 me, quidquid tibi placuerit. Non enim potest verba
 nisi bonum, quidquid de me feceris. Hunc edives
 finem S. Franciscus suos Filios abeuntes non alit fidelis
 co instruxit: jacta cogitatum tuum in Domini
 Matre paupertate) & ipse te enutriet: nam tuis am
 quidem paupertatem habemus, sed Patrem istus:
 dum divitem.

VI. Quartum est, ut bene noit praecipit imped
 pedimenta Paupertatis, modumque solidum casu spiritu
 movendi, quorum quidem tria sunt potissima non c
 mum est metus doloris orituri ex divitiarum non c
 matarum, stricteque nimis adhaerentium separatis
 contra quem proinde se armet meliorum divitiarum c
 quas paupertas promittit, recordatione ad eximend
 primorum Christianorum, de quibus S. Paulus tantu
 rapinam bonorum vestrorum cum gaudio soler quod
 cognoscentes vos habere meliorem & manentem non i
 stantiam. Meminerit item, quanto melius & mmm
 quillius finem, quem alij per divitiarum possessio culcar
 quaerunt, scilicet ut bene & jucunde vivant, lauda
 contemptum divitiarum, & amorem paupertatis
 tineat. Quam facile item eadem divitiae aut pe
 lentiam aut fraudem hominum, aut casum m
 obtin

certum, aut ipsam mortem adimantur; an non ergo
 per quæ præstat nunc cum modico dolore, non tamen modi-
 Dicat pro fructu dimittere, quod olim summo dolore, mi-
 ceta ad nimioque emolumento dimitendum esset; Secun-
 sollicitudinem impedimentum est timor incommodorum, &
 gerere defectus rerum pro vita conservanda necessariorum;
 qui non quod tamen facile removebitur, si meminerit, se per
 dum electionem Paupertatis Deo omnem curam sui com-
 maneat, misisse, de quo merito illa sibi Kempensis Thomæ
 nim potest verba applicare poterit: Cùm Christum habueris,
 Hunc dives es, & sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus &
 s non alius fidelis Procurator in omnibus, ut non sit opus in ho-
 n Dominis sperare. Certè non minùs cuius Paupertas
 e namque amatori, quàm olim Apostolis dicet idem Chri-
 patrem istus: Quando misit vos sine sacculo & pera, & cal-
 ceamentis, numquid aliquid defuit vobis? Tertium
 e præcipuum impedimentum est metus confusionis, ex nuditate hac
 dum calidum spiritualem seu paupertatis exercitio orituri; sed & hoc
 otiosum non difficulter removebit, qui meminisse voluerit,
 arum quantum per hanc nuditatem placeat Deo, San-
 m separatis, & omnibus justis, ob generosum adeo divitiarum
 m divitiarum contemptum, quorum proinde iudicium & com-
 ad exco- mendatio merito omnes calumniantium aut murmu-
 rantium, contemptus aut irrisiones elidet. Adde,
 Paulus quod & ipsi, qui exterius contemnunt, non possunt
 dianentes non interius approbare & æstimare tam nobilem ani-
 melius & mum, generosè adeo hæc infima spernentem & con-
 n possunt culcantem; imò & publicè quoque suo tempore col-
 lavant, laudabunt.

VII. Sextum est, ut pariter bene addiscat,
 præcipua *adjumenta* ad virtutis hujus perfectionem
 obtinendam, quæ quidem ferè coincidunt cum iis,

M 2

quibus

quibus ad nuditatem corporalem procuranda
 pellimur. Quinque enim casus potissimum re-
 tur, in quibus homines vestimenta sua exuunt
 adeo seipfos, aut sponte denudant, aut ab alijs
 dantur. Primus est, quando vestes novas
 liores vestes quis assumit; quidni ergo libentius
 que amorem & possessionem temporalium bono-
 exuat, abdicetque, ut meliorem caelestium bono-
 amorem possessionemque pro eo accipiat? Secun-
 dus est, quando calore solis accensi aestuant
 quod ingenuosè antiqui per fictitium certamen
 & Aquilonis, quo contendebant, quis eorum
 ribus esse viribus præditus, expresserunt; cum
 communi consensu conventum esset, ut is
 viribus superior censeretur, qui viatori
 transeunti pallium citius eriperet: Aquilo
 to quidem impetu flare, furereque inciperet,
 liud nihil efficeret, quàm ut viator pallium
 sibi applicaret; Sol paulatim radios suos
 in tergum ejusdem viatoris immittens haud
 ter obtinuit, ut pallium caloris declinandi
 abijceret, sicque eadem opera victor
 Quanto magis ergo hæc vis multò efficacior
 vinæ caritatis radijs in pectus hominis evibra-
 cedenda erit. Tertius casus est, quando
 aut dormire in lecto volunt; quis autem
 scit, veram & unicam animi quietem, per
 tem, & abdicationem temporalium bonorum
 ri? Quartus casus est, quando balneum
 lunt; quod autem balneum salubrius & optatius
 mini offerri potest, quàm vulnerum &
 Christi, hoc autem quisquis intraverit;

curando immensam liberalitatem, qua Christus ipsum etiam
sanctissimum sanguinem suum amore nostri dimisit,
non plurimum excitabitur ad temporalia saltem bo-
na amore Christi relinquenda. Quintus casus est,
quando quis cruci affigendus est; cum ergo religio-
sus quoque amore Christi crucifixus sit, ejusque disci-
pulus ac imitator esse cupiat, an non vel hoc titulo
etiam se sponte denudabit, atque omnem rerum crea-
turarum amorem & affectum exuet, ut Christo simi-
lior efficiatur?

VIII. Ut bene noverit obligationes, quas contra
eorum sit quis ratione voti paupertatis, quales quidem se-
nt; consequentes numerantur à Rodriquez & alijs. 1. Ut
ut is nullam rem temporalem possideat, aut de ea ullo mo-
dò disponat. 2. Ut neque ab externis, puta paren-
tibus, vel Amicis, quidquam, Superiore inconsulto,
accipere, aut disponere possit. 3. Ut de Viatico
nihil pro se, aut alijs emat. 4. Ut, si quid
vestium aut similium rerum offeratur, in commune
vestiarium inferri curet, nisi Superior aliter disponat.
5. Ut, si quod depositum apud Superiorem pro certo
tempore habeat, nihil pro se aut alio in alios usus accipiat.
6. Ut nihil commodet, aut mutuet sine facultate. 7.
Ut sine Superioris consensu nullum ullius externi de-
positum servet. 8. Ut nihil secum auferat, si alio
loco migrat Superiore non consentiente. 9. Ut nihil in-
superfluas, vanas, illicitas, etiam cum consensu
Superioris erogat. 10. Ut nihil absconditum ha-
beat. 11. Ut ea, quæ ipsius dispositioni commissa
sunt, non suo, sed Superioris arbitrio nutuque distri-
buat. 12. Ut res sibi ad usum vel dispositionem con-
cessas diligenter custodiat, nec sua culpa quidquam

interire sinat. 13. Ut in morbo extraordinario
dicinas aut refocillationes non expetat, vel ac-

IX. Octava est, ut dubia quædam hæc
teria occurrentia, rectè solvere queat. Quor-
num est, an tacitus Superioris consensus sufficiat
quid dandum, vel accipiendum? ad quod dubium
spondebit, sufficere quidem illum ex communi
logorum sententia; sed rectiùs facturum Religiosum
si quàm rarissimè potest eo utatur, sed potius tamen
pter exercitium humilitatis, tum propter alias
rationes, expressum consensum petere assue-
cundum dubium est, quando tacitus consensu
teriorum præsumi possit? ad quod dubium re-
debit cum Ferdinando de Castro Palao & alijs
tia signa tacitæ licentiæ à probatis Theologis
1. Si Superior det licentiam peregrinandi, nec
beat aliquid recipere, & recepta expendere, hæc
censetur dare facultatem tacitam accipiendi, & ex-
dendi ea, quæ in itinere dantur. 2. Si consuetudo
liqua introducta sit, quam Superior conscius non
lit; aut si ipse Superior videat acceptionem vel
nem, & non contradicat, cum facillè possit. 3. Si
terior sit vir valde dulcis, & non rigidus, aut
Aut si subditus sit Superiori valde dilectus, vel
gnæ Authoritatis, aut si res, quæ accipiuntur, sunt
vioris momenti, aut si dispensatio alicujus rei seu
tia in bonum monasterij notabile cedat. Tertium
bium est, an Religiosus contra perfectionem pro-
tatis faciat, si munuscula sacra eo nomine titulore-
neat, ut vel bene meritos præmiare, vel aliorum vel
tem adjungere, vel devotionem in alijs promovere
queat? ad quod dubium respondebit cum P. Al-

Rodriquez, id omnino etiam dissuaderi à S. Bona-
 ventura, tum quia cor hominis variè afficiunt, & dis-
 trahunt: tum quia materiam sermonum præbent: tum
 quia facillè sine licentia accipiuntur, & dantur, atque
 adeo scrupulos generant: tum quia privatas amicitias &
 familiaritates nutriunt: nihilominus tamen si interdum
 ob ministeria, quibus quis fungitur, iisdem opus ha-
 beat, posse cum Superiorum præscitu retineri, modò
 nec nimia, nec pretiosa sint. Quartum dubium est,
 an licitum sit, à Parentibus vel Amicis stipem aut eleë-
 mosynam petere pro Breviario vel veste parandâ aut
 emendâ? ad quod dubium respondebit, hâc in re
 attendendam esse Religionis, cui quis adscriptus est,
 consuetudinem; si enim in ea id passim fiat, nec Su-
 periores scientes contradicant, uti in Societate Jesu &
 alijs quibusdam Ordinibus contingit. Quintum du-
 bium est, an liceat ab alio pecuniam vel simile quid ac-
 cipere, quod vel in pauperes ipsius nomine distribuat,
 vel satisfactionis nomine restituat? ad quod dubium
 respondebit; si ita detur talis pecunia, ut certæ per-
 sonæ detur, non peccaturum quem contra votum pau-
 pertatis, quia nihil distribuit proprio arbitrio; si verò
 ita accipiat, ut liberum ei sit, his vel illis dare, tum om-
 nino contra votum facturum, si accipiat sine faculta-
 te, cum neque proprietas, nec usus ullius rei indepen-
 dens à Superiore, cuiquam paupertatis voto obstricto
 conveniat. Et præterea gravia ex tali distributione
 incommoda oriri soleant. Sextum dubium est, an
 contra votum paupertatis peccet, qui, Superiore in-
 scio, pecuniam aliâve stipem in gratiam & subsidium
 alicuius propinqui aut alterius hominis rogat offerri?
 ad quod dubium respondebit cum eodem Rodri-
 quez,

quez, si ipse quoque accipiat eam stipem, & illi minus fiat; & amico porrigat, omnino eum re, secus si non accipiat, sed tantum roget, in ipsius gratiam, talem ei pecuniam vel stipem rat. Rectè tamen monet idem Rodriquez, nec contemnenda incommoda ferè ejusmodi penam comitari, & plerumque subesse aliquid ali, ne si alieno nomine distribuamus, potius offeramus.

§. XVII.

De Castitate.

I. Est virtus, quã ab impuris carnis voluptatibus abstinemus; de qua Alceta noverit continentiã perpetuã duo genera Personarum spectari.

II. Primum est eorum, qui nunquam fuerunt ullam voluptatem carnalem, & etiam perquam vitam nunquam experiri statuerunt; huiusmodi status propriè Virginitas appellatur. Secundum est eorum, qui post amissam (sive cum, sive sine) virginitatem, statuerunt castitatem deinceps perpetuò servare; & hic status propriè Cœlibatus dicitur.

III. Bene apprehendat commoda, & gratias, quas status Continentiã præ statu Matrimonii habet, & offert, quæ quidem ad quatuor ferè referri possunt, à S. Apostolo Paulo 1. Cor. 7. indicatarum quarum prima est quies, & tranquillitas in puro amore, & rebus omnibus, & ejus obsequium constantibus; nam ut Apostolus ait, qui sine uxore

sollicitus est, quæ Domini sunt, quomodo placeat DEO. Secunda est, quòd ad altiores sanctitatis gradus hominem extollat; nam eodem Apostolo teste, Mulier innupta, & virgo cogitat, quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu; qui quidè m fructus, quanti faciendus sit, pulchrè S. Hieronymus his verbis indicat: *Non existimes parvam esse virginis amplitudinem, & excellentiam, quòd dicatur de illa, quòd cogitet, quæ DEI sunt, ut sit sancta corpore & spiritu, nam etsi nullam etiam mercedem haberet, sufficeret ei hac sola prelatio, cogitare, quæ Domini sunt. Hujus fructus est sanctitas carnis & spiritus. Nam virginitas illa est hostia valde grata Christo, cum neque cogitatio spiritum, neque luxuria carnem inficit, aut maculat.* Tertia est, quòd conferat facultatem sine impedimento Dominum obsecrandi; cum enim elevet animam ad sponsæ DEI dignitatem, hoc ipso aperit ei portam, quancocumque voluerit cum Sponso suo suaviùs conversandi, & tantò faciliùs gratiam impetrandi, quantò magis ea necessaria est ad castitatem promissam servandam. Quarta est, quòd singularem claritatem & dignitatem afferat animæ, juxta illud Sapientis: *O quàm pulchra est casta generatio cum claritate; immortalis est enim memoria illius, quoniam & apud DEUM nota est, & apud homines.* Id quod supra clariùs indicavit dicens: *Felix Spado, qui non cogitavit adversus DEUM nequissima; dabitur enim illi fidei donum electum, & fors in templo DEI acceptissima.*

IV. Pariter bene apprehendere studeat incommoda, quæ secum videtur status continentia afferre, & propter quæ aliqui ipsam tantopere horrent; ea au-

tem sunt tria potissimum. Primum est Solitudo, quod societate viri aut uxoris careat, qui auxilio subsidio sint in adversis. Secundum est Sterilitas seu prolium carentia. Tertium est Familiae, & Cognationis, quod in terra habere poterant, interitus, & destitutio, qua quæ impedimenta inprimis universim obijceret Christus illud Elcanæ dictum ad Annam uxorem suam, cur fles? & quamobrem affligitur cor tuum? nunquid non ego melior tibi sum, quam decem filii? Deinde verò in mentem revocanda est illa Dei ad Isaiam facta promissio: *Nedicat Eunuchus: Et si lignum aridum, quia hæc dicit Dominus Eunuchus, qui custodierint Sabbata mea, & elegerint, quæ ego vobis præscripsi, & tenuerint foedus meum, dabo eis in domo mea, & in muris meis locum, & nomen melius à Filijs, & nomen meum: nomen sempiternum dabo eis, quod non peribit.* Multò minùs verò timendus est ipsius mundi interitus, ob continentiam: nam cum ea sit liliam inter spinas, liliam super capitella columnarum templi, quibus 3. Reg. 22. dicitur: *pauci sunt, qui spiritum horrent; aut, qui animum habent ad conscendendum, ut ejus pulchritudine fruantur, uti fusiùs videre est apud Platum.*

V. Ante omnia diligenter perpendat, quod dicitur, sicut teste S. Gregorio, sunt duo genera luxuriae, altera carnis, quæ castitatem corrumpit: altera cordis, quæ ipsamet castitate gloriatur, ita duplicè quoque suo modo castitatem, carnis scilicet, & cordis, assignari posse debere. Hinc sapienter advertit S. Augustinus per similitudinem pugnam eorum, qui desiderant continentiam esse debere contra Dæmonis suggestiones, & multum

gantis ad multum sibi ipsis tribuendum, & fidendum. Unde per medicinalem providentiam DEI S. David paululum desertus est à Rectore, ut per exitialem superbiam desereret ipse Rectorem, agnoscens ex lapsu suo, se non posse solùm servare sanctitatem, quam habebat. Ex quo rectè infert Cassianus apertum indicium esse proximè obtinendi donum castitatis, non sperare illud ex sola sua industriâ; & singularem esse de luxuria victoriam, non fidere proprijs viribus ad eam vincendam, sed eam à divina misericordia sperare, & recurrere continuis suis orationibus ad Dominum, qui potest illam dare. Et quamvis hæc fides videatur facilis, est tamen, ut bene observat S. Gregorius, satis difficile homini, non credere esse à se, quod videt, & experitur in se. Porro consistit hæc humilitas in tribus potissimum capitibus. Primò, ut summo secreto quis sibi soli ita servet castitatem, ut nullo verbo, quod vanitatem aliquam, aut jactantiam sapiat, aut inane desiderium ostendat, quòd propterea in honore esse velit, illam prodat. Secundò, ne quis inaniter gloriatur de excellentia, & perfectione sui statûs, aliòsque, qui minùs perfectum habent statum, contemnat. Tertio, ut semper vivat in timore, suæ infirmitatis memor, quòd Eva, cùm esset virgo, fuerit decepta à serpente.

VI. Bene etiam intelligat, quem fructum afferat votum, si castitati jungatur, quòd scilicet castitas voto firmata, sit similis velleri Gedeonis, à carne ovis separato; cùm castitas sine voto, sit similis velleri, quòd adhuc carni adhæret, adeòque rore benedictionis cælestis non perinde, ut illa, implebitur.

VII.

VII. Advertat, etſi, ut ante n. 4. dictum
 magna ſemper de viribus proprijs diffidentia ſit
 cipienda, ſedulò tamen cavendum eſſe, ne per
 fiducia in divinæ gratiæ auxilio minuatur, ideoque
 ſignis illa DEI promiſſio apud Iſaiam facta ſemper
 oculos habenda erit: Hæc dicit Dominus creator
 Jacob, & formans te Iſraël: Noli timere, quod
 dedi te, & vocavi te nomine tuo (id eſt ſpeciali
 legi) meus es tu (multis quidem, ſed præcipue
 ſponſationis titulo) cùm tranſieris per aquas, non
 ero, & flumina non operient te. Cùm ambulaveris
 in igne, non combureris, & flamma non accendetur
 in te, quia ego Dominus DEUS tuus, ſanctus
 Salvator tuus.

VIII. Bene etiam notandum ex Caſſiano,
 ginitatem duos habere gradus; alterum imperfectum
 & proprium Tyronum, & pugnantium, quem
 ſtoteles propriè Continentiam vocavit, eò quod
 propriè ſe continèant, & paſſionum impetum reſi-
 nent, qui gradus adumbratus eſt in tribus pueris
 fornacem Babylonicam conjeſtis, qui ſaltem quædam
 vincula patiebantur effectu n. combustionis. Alter
 perfectum, proprium hominum jam conſummatorum,
 & quaſi triumphum agentium, qui pugna
 lutâ magnâ pace fruuntur, & hæc puritas angelorum
 vocatur, quæ figurata eſt, per rubum à Moſe
 quæ ardebat, nec conſummebatur. Exod. 3.
 Neque propterea, quòd difficultate careat, imper-
 etior eſt priore, quia ut bene S. Thomas docet,
 ſemper eſt meliùs, quod difficiliùs eſt, nec ſemp-
 minùs bonum, quod ſuaviùs eſt, ac faciliùs; ſed
 ſpicienda eſt origo & cauſa facilitatis, quæ ſi ſit
 rurali

turalis, minuit meritum; si autem spiritualis, & laude digna promovet meritum; neque enim par esset, ferventem suo fervore sibi impedimentum perfectioris meriti, & præmij causare.

§. XVIII.

De Humilitate.

I. Est juxta S. Thomam, laudabilis sui ad ima dejectio, de qua sequentia sunt scienda Ascetæ, nempe 1. ut Naturam illius bene cognoscat. 2. Proprietates. 3. Effectus & utilitates, quas parit. 4. Ut sciat dubijs quibusdam occurrere, quæ circa fundamenta & praxin humilitatis occurrere, & nonnunquam ab in-exercitatis hæc in arte Discipulis moveri solent. Quæ proinde omnia nunc breviter in hoc paragrafo explicanda sunt.

II. Primum ergo quod attinet, semper ob oculos habeat S. Thomæ definitionem, quâ dixit, humilitatem esse *laudabilem sui ad ima dejectionem*; hæc enim definitio, ut mox infra diceretur, præ reliquis accommodata est ad naturam humilitatis explicandam. Ex qua colligitur, si propriè officium illius explicare velimus, duplex id esse, scilicet, ut quis non se extollat, aut extolli cupiat ultra meritum; & ut se deprimat, & deprimi cupiat infra meritum. Ad hæc enim duo officia omnes gradus, quos alij operosè excogitarunt, revocari possunt. Et ad priorem quidem pertinet, ut nihil sibi aut meritis suis adscribat, atque adeò neque laudari, neque honorari, aut præferri alijs (saltem majoribus, vel æqualibus) affectet, sed potiùs se indignum DEI donis & ad omnia inutili-

lem

lem reputet. Ad posteriorem spectat, ut *indig-*
 etiam minoribus se postponat, atque adeo *terior-*
 modo (id est, cogitatione, verbo, & opere) *quia*
 seipsum, & ab alijs etiam tractari optet, *quar-*
deat, in quo triplici gradu summa humilitatis *ut hu-*
 ctio consistit. Viliter autem seu contemptu *collig-*
cogitatione tractatur, si vel ipse, vel alij vilem *ipsa q-*
 aestimationem habeant, ac temeraria iudicia, *Ter-*
 que suspensiones de ipso concipiant. *Verbo* *sciatur*
 ptibiliter tractatur, si vituperetur, reprehendatur *mine*
 vitij aut contumelij appetatur, vitijque ipsius *re qu-*
 ta manifestentur. *Opere* denique contemptu *nim i-*
 tractatur, si in vilissimis officijs & functionibus *mode-*
 cupetur, inferiori loco in congressu collocetur, *ra reg-*
 simisque cibus, aut vestibibus pascatur, aut vestibus *decer-*
 III. Secundum caput, nempe proprietatem *gere r-*
 attinet, sequentes communiter assignantur. *rius,*
 est, ut sit *voluntaria*, seu *spontanea*; nam, ut *terius,*
 S. Bernardus advertit, *sola gratiam, quam praeser-*
retur laesa & absoluta humilitas. Quae enim *se eff-*
 & extorta fuerit propter tristitiam, gratiam non *in au-*
 bet. Et alibi: *alij cum rancore humiliantur, al-*
tienter, alij & libenter primi rei sunt, sequentes im-
ultimi just. Secunda, proprietatem est, ut sit *fruct-*
Est enim, inquit S. Ambrosius, *qui nequiter se hu-*
liat, & interiora ejus plena sunt doli: & est, qui
miu[m] se submittit ab humilitate multa. Non est *in v-*
humilitas nisi sine fuce, sine fraude. Ipsa est *stant*
habet piam mentis sinceritatem, magna est virtus
 Gravius explicans hanc proprietatem S. Bernardus *majo-*
 appetere, inquit, *de humilitate laudem humili-*
 est virtus, sed subversio: quid enim pervertitur, *tin-*
 indignatur

indignius, ut inde videri velis melior, unde videris de-
 terior? Scitè quidam hanc humilitatem *hamatam* vocat,
 quia, dum per humilia dicta laudis minoris jacturam
 facere videtur, aliam majorem piscari conatur, scilicet
 ut humilis prædicetur. Ex quo S. Bernardus rectè
 colligit, gloriosam rem esse humilitatem, utpote quâ
 ipsa quoque superbia palliare se appetit, ne vilescat.
 Tertia, proprietates est, ut sit *circumspecta*: id est, ut
 sciatur, quo in loco, & officio, quo fine ac modera-
 mine quis humiliare se debeat, ut cum Apostolo dice-
 re queat: *Scio humiliari, scio & abundare. Solerter e-
 nim intuendum est, inquit S. Gregorius, ne, dum im-
 moderatiùs custoditur virtus humilitatis, solvantur ju-
 ra regiminis. Et dum Prælati quisque plùs se, quàm
 decet, deijcit, Subditorum vitam sub disciplina distrin-
 gere vinculo non possit. Teneant ergo Rectores exte-
 rius, quod pro aliorum utilitate suscipiunt; servant in-
 terius, quod de sua estimatione pertimescunt. Sed ta-
 men quibusdam signis decenter erumpentibus, eos apud
 se esse humiles, etiam subiecti deprehendant, quatenus
 in auctoritate earum, & quod formidant, videant; &
 de humilitate, quod imitentur, agnoscant. Quarta est,
 ut constans sit, sibi que semper similis: quam proprie-
 tatem S. Ambrosius requisivit, dum dixit: *Hæc virtus
 vera humilitas est, quæ inter quoslibet meritorum gra-
 dus nunquam sui potest esse dissimilis. Nam & in offi-
 ciorum vicissitudine, & in mansuetudinis lenitate, &
 in voluntaria paupertatis electione invenitur multa di-
 stantia, & alter altero in propositi sui devotione aut
 major, aut minor est.**

IV. Tertium caput, scilicet effectus quod at-
 tinet, etsi illi innumeri sint, passim à SS. Patribus,

&

& Magistris spiritualibus commemorati atque enullu
 dicati, Ascetæ tamen meritò præ omnibus esse profu
 quòd humilitas sit efficacissimum medium ad vo
 cem finem, quem perfectus Religiosus, & scilicet
 mè, qui etiam alienæ salutis curam suscepit, parac
 situm habet, scilicet gloriam divinam, perfectæ pa
 propriam, & alienam assequendam. Nam tentâ p
 dem quòd ad gloriam divinam augendam placere
 conducat, ex ijs, quæ suprâ §. 8. n. 3. dicta humilita
 tis patet, ubi ostensum est, per humilitatem inquam
 homo præstantissimum & carissimum habet, verb
 offerri, ideòque Martyrio non immeritò congrua
 Ut adeò rectè dixerit Ecclesiasticus; *Quanto m
 es, humilia te in omnibus, & coram DEO mitas, v
 gratiam, quoniam magna potentia DEI solius, qui &
 humilibus honoratur.* utpote qui hoc ipso, dum ad gen
 hil esse, scire, & posse verbo & facto protelt ad eur
 clarissimam supremæ DEI excellentiæ confessio, qu
 faciunt, ob quam causam meritò S. David Sinitum
 cium DEO gratissimum esse dixi cor contritum quos q
 miliatum. Quòd verò 2. etiam ad perfectionem quidni
 priam assequendam efficacissimum sit instrumentum
 humilitas, vel ex ipsa perfectionis natura colligem fi
 cum enim hæc in conjunctione perfecta cum dictun
 per caritatem facienda consistat, facile patet, habo:
 posse meliùs & citiùs ad hunc finem perveniri, exemp
 per humilitatem, uti breviter & sapienter indicat quam
 Ambrosius, dum dixit: *Quisquis cupit Divinitate contre
 nere fastigium, humilitatis ima sectatur.* Hinc Dicitur su
 S. Birgittæ revelavit, humilitatem esse scalam, pari so
 quam ad cor DEI ascenditur; id quod Frater Dicitur ard
 man ex Dominicana familia expertus est, ut quæcunq
 tata m

i atque nullum sibi congruum locum reperire posset, nisi in
 us esse profundo inferno, sub ipsomet Lucifero, hanc à cæ-
 lium ad hunc vocem accepit: Citò huc ascende ad thronum al-
 is, & usissimum cor DEI. Ut adeò meritò dixerit S. Cli-
 cepit, pnicus; *Quoties aliquem vel videris, vel audieris, in-*
perfectura paucos annos altissimam tranquillitatem (qua ob-
Nam menta perfectione obtinetur) acquisivisse, noli hunc existi-
lam plerumque aliam, quam hanc beatam celeremque viam hu-
dicta similitudinis pedibus ambulasse. Humilitas sanè est tan-
ratem id quæ terra, inquit Basilus, ex qua crescit & nutritur
habet, arbor caritatis, producens flores virtutum, & fructus
itò congrua in anima. Quòd denique 3. etiam ad perfe-
Quanto perfectionem & salutem alienam maximè conducit humi-
 DEO in-
 solus, qui & ipse humilitate potissimùm velut instrumento
 so, dum ad generis humani salutem procurandam usus est, &
 protel-
 confessa, qualia erant rudes Piscatores, elegit. Et quid
 David Samirum? si enim etiam Domini hujus mundi fidelissi-
 tritura-
 ctionem-
 nstrumento-
 ra collig-
 ca cum
 è pater-
 veniri
 r indic-
 Divinit-
 Hinc De-
 scalam-
 Frater
 ur qui-
 n-

N

de

de Fulgino, dum dixit : *Quantò anima magis humiliatur, & depauperata, & humiliata est interior, & magis aptatur, & purificatur, ut allevetur, nulla anima potest aliter ac plus elevari, nisi humiliatur, & profundius in humilitate, & radicatur.* Itaque semper in mente habenda verissimam simul & utilissimam pietatis sententiam : *Merita non sunt ex hoc aestimanda, plures visiones aut revelationes habeat, vel per scripturas, aut in altiori ponatur gradu; sed si fuerit humilitate ac caritate repletus: si DEUM rem purè & integrè semper quærat: si seipsum putet, & in veritate despiciat, & ab aliis etiam ei & humiliari magis gaudeat, quàm honorari.*

V. Quartum denique caput, scilicet de gloria quod attinet, ea per sequentes quæstiones dicentur. Itaque

Q. I. *Qua ratione quis brevi compendè plecti, facileque memoria mandare possit totam humilitatem doctrinam? Resp. Si memorabilem sententiam animo firmiter impresserit, qui Iulianus Ippenses scribens dixit: Hoc sentite in vobis in Christo IESU, qui, cum in forma DEI rapinam arbitratus est, esse se equalem DEO, metipsum exinanivit formam servi accipiens, iudicium hominum factus, & habitu inventum in mortem. Humiliavit semetipsum factus obediens mortem. Hanc enim sententiã breviter & comprehenditur, quidquid ad humilitatis doctrinam praxin requiri posse videtur. Et I. quidem verba: formam servi accipiens: proponitur quam in humilitatis studio sequi quisque debet.*

scilicet tanquam *servum* seu *mancipium* se tractet, & ab alijs tractari velit; atque adeò sicut servus totus est juris alieni, nihilque proprium possidet, aut sibi describit: vilissima quæque domûs officia suscipere debet: vilissimo etiam cibo, habitatione, vestibus &c. contentus esse cogitur: nullo honore aut honorifica compellatione afficitur: ad omnia inutilis reputatur, nihilque sibi lucrari potest: ita hæc omnia suo modo verus humili præstare, & in hoc Christum imitari studeat. 2. Per illa verba: *hoc sentite* &c. proponitur efficacissimum motivum ad humilitatis exercitium, scilicet Christi exemplum. 3. Per illa verba: *in similitudinem hominum factus*: indicatur potissimum medium ad humilitatem acquirendam, contemptusque eorum gaudio tolerandos; nam si non sentit sua vulnera miles, quando Ducis vulnera intuetur, quomodo contemptum sui ægreferet, qui Christi opprobria animo voluit? hinc rectè S. Leo: *Christi humilitas nulli aspernanda divitum, nulli est erubescenda nobilium, nec enim in tantum provehi potest qualibet felicitas humana fastigium, ut astimet sibi pudendum, quod Deus in forma servi non est arbitratus indignum.*

Q. 2. *Quomodo quis cum veritate se omnium inimicum, & maximum peccatorem reputare possit?* Resp. Variè hoc explicari ab Ascetis, nempe ut vel quis cogitet, posse esse aliquid occultum, quo alius nos superet (quem modum S. Augustinus tradit) vel ut propter dona, quæ alius actu possidet, & ipsi desunt, alium anteponat (quo modo S. Gregorius hanc difficultatem explicat) vel ut persuadeat sibi, quem vis sceleratum hominem multò majorem gratitudinem DEO exhibiturum, fideliusque serviturum fuisse, si tantâ eum mi-

sericordiã fuisset profecutus (quem modum S. P. ciscus insinuavit, & P. Jacobus Alvarez conveni- rem cæteris putat) vel ut sua peccata confertur DEI donis, quæ sunt in altero (uti S. Thomas & S. felmus fecerunt) vel ut cogitet, alia esse judicia & hominum, ideóque illud S. Pauli dicat, nihil conscius sum, sed non in hoc justificatus sum; nescit homo, an amore, an odio dignus sit (& hinc S. Bernardo aptior est visus) vel ut propter Scrituræ Sacræ autoritatem, servum se inutilem, aperi- lijs longè minorem judicet, non multum discipulo quomodo cum veritate id dicere possit, quod Lancizius hanc quæstionem solvi posse existimat.

Q. 3. *Quomodo practicè locus ultimus iustitiam ambi- sti monitum ambiri possit, & debeat?* Resp. Si quæ- ma quæque in omnibus rebus naturalibus, & coti- tidianum usum venientibus quæramus & eligamus aut certè ubi actu habere non possumus, con- cerè appetamus & quæramus; nam, ut sapiens thor operis imperfecti dixit: Non tantum DEUS, ubi corpus hominis jaceat, sed in quo mens conscientiæ sit collocata. Ergo quod ius- bis in ultimo loco recumbere, non solum sic in corpore in novissimo jaceamus (hoc enim, ut Concionator non nemo advertit, interdum, cum licet quis longo intervallo alios antecedit, sine centia & affectatæ modestiæ suspitione fieri no- test) sed etiam animo, ut nos novissimos judicemus nam sine causa loco se humiliat, qui corde se- fert.

Q. 4. *An & quomodo se compariantur, esse- lem, & bonâ apud homines opinione florere velle?*

SS. Patres, si dictam opinionem non nisi propter majorem DEI gloriam, proximique salutem magis procurandam appetamus; nam, ut præclare S. Gregorius dixit; *nonnunquam etiam sancti Viri de sua opinione gaudent, sed cum per hanc ad meliora perficere audientes pensant: nec jam de opinione sua, sed de proximorum gaudent utilitate; quia aliud est favores querere, & aliud de profectibus exultare.* Sic S. Paulus Corinthiis ingentes gratias à DEO sibi concessas enumeravit. Sic S. Franciscus Xaverius citra omnem notam & notam insigni pompa cum Bungi Rege primum congressus est. Memorabile quoque est, quod de altero S. Francisco, Seraphico scilicet, circa hanc materiam scribitur. Ingrediens aliquando vicum ob magnam omnium, quæ de ipso erat, Sanctimonie opinionem, eximio honore & pompâ excipitur. Pars incolarum Sancti habitum, pars manus, pars pedes osculari, ipso penitus nihil reluctante. Omnino ergo suo Comiti Vir Sanctus tali honore nonnihil titillari visus; quam etiam suspicionem tandem aperuit, cui Franciscus, noveris, inquit, Frater, hos longè minùs, quàm deceret, facere. Cùmque alter hoc responso sinistrè accepto, magis offenderetur, rursus dixit Sanctus: Omnem honorem, quem isti exhibent, mihi, non mihi adscribo, sed in DEUM refundo. Ac me quidem sic interim permanente in vilitate mea illi impensè ditescunt, dum DEUM in sua creatura cognoscunt, & venerantur.

Q. 5. *Quomodo magnanimitati ad ardua & magna opera faciendi inclinanti locus sit, si quis per humilitatem ad omnia inutilem se fateri debeat?* Resp. S. Thomas, usque adeò hæc duo sibi non repugnare, ut

N 3

potius

potius cum veritate dici queat, neminem alium
humilem, magna opera tentaturum & facturum
qui, quanto plus diffidit sibi, tanto magis DEO
tantum per nos operari solito, quantum nostram
fiducia se extenderit. Hinc S. Apostolus ab
illis omnibus laborasse se dicit, sed mox addit
ego, sed gratia DEI mecum. Sed & Isaias, cui
filius sagaciter advertit, non dixit ad DEUM:
ego ibo: sed *Ecce ego; mitte me.* quasi dicit
quidem me imparem esse huic legationi, sed tu
re potes indignitatem. Hinc Jeremias auditus
Noli dicere, puer sum, quoniam ad omnia, quae
tam te, ibis, & universa, quaecunque mandaverint
loqueris. Ne timeas a facie eorum, quia ego
sum.

Q. 6. *Quomodo debeat & possit quis omnium
cessum operum DEO adscribere, cum tamen in
estate sit hoc vel illud opus laudabile perficere?*
Ad hoc DEUM ipsum per Oseam jam olim re-
disse, dum dixit: Perditio tua Israël, in me
modo auxilium tuum. Sicut ergo palmes proprie-
tate quidem uvas & vinum producit, quia tamen
ipsam virtutem a vite accepit, non ipsi, sed vi-
tæ adscribitur; ita pariter cum non simus suffi-
cientes cogitare aliquid ex nobis, sed sufficientia nos
DEO sit, qui operatur in nobis & velle, & pro
pro bona voluntate, merito illi quoque omnis
gloria ex nostris operibus exoriens attribuitur.

Q. 7. *Cur humiles præ cæteris donorum & operum
capaces existant?* Resp. Stapletonus id ob tres
fieri. 1. Quia cum nihil habere & posse se putant
ad DEUM fiducialiter confugiunt, & ardentius

petunt, & ideo etiam juxta promissum Servatoris accipiunt. 2. Quia, cum se tam longè esse à perfectione æstiment, valde esuriunt & sitiunt justitiam, atque adeò saturari merentur. 3. Quia cum se totos evacuent, à DEO, qui perinde ut natura vacuum non patitur, impleri merentur; juxta illud Scripturæ: dilata os tuum, & ego implebo illud. Quas tres causas Christus indicasse videtur, dum dixit: Petite, & accipietis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis: quæ omnia humilis præstat. Nam petit se incurvando: quærit, quia vacuum se videt: pulsat desiderando, quod deesse sibi advertit.

§. XIX.

De Abstinentia.

I. Est Virtus, quâ voluptatem in usu ciborum firam refrenamus, & debitum modum in eorum sumptione constituimus; de qua sequentia Ascetæ scienda.

II. Primò sibi certò persuadeat, nunquam se in perfectione insignem aliquem profectum facturum, nisi in abstinentia prius excellere studeat, uti S. Climacus rectè advertit, dum dixit: *Nunquam à Pharaone liberaberis, neque supremum Pascha celebrabis, nisi amaritudines comederis; amaritudines sunt jejunij violentia & afflictio, azyma verò sensus minimè inflatus.*

III. Pari modo sibi persuadeat, non esse adeò facile, ad perfectionem hujus virtutis pervenire, sicut primo aspectu apparet; nam, ut bene S. Gregorius notat, sic plerumque voluptas sub necessitate se palliat, ut vix eam perfectus quisque discernat. Nam dum solvi debitum necessitas petit; voluptas expleri desiderium

suggerit, & tantò gula securiùs in preceptis vult, & sub honesto nomine necessitatis explenda se contigit. S. Augustinus confessus est dicens: Et quis est mine, qui non rapiatur aliquantum extra metatatis? quisquis ille est, magnus profectò est, meret nomen tuum; ego autem non sum, quia bonitator sum.

IV. Non tantùm efficax, sed etiam necessarium pro hac virtute obrinenda medium credat, oratio esse; nam, teste S. Bernardo, oratio virtutem tractat jejunandi, & jejunium meretur gratiam orationis. Jejunium orationem roborat, oratio sanctificationem. Hinc S. Augustinus iterum de se faceret tentationibus quotidie conor resistere, & invoco deum tuam ad salutem meam, & ad te refero estus meum consilium mihi de hac re nondum stat; nemo enim potest esse continens, nisi tu des.

V. Quia verò DEUS etiam cooperationem nostram requirit. ideo magnificat, & speciali cura curat. vet Asceta Regulas pro temperando victu à S. Agostino Lojola traditas, quæ ferè in sequentibus consistunt. Quòd à pane minùs sit abstinendum, quàm à rebus alimentis, eò quòd is nec gulam adeò irridet, nec abstinenti adeò obnoxium hominem reddat. 2. Quòd circa potum magis sit abstinencia servanda, quàm circa cibum, eò quòd gravior excessus in illo, quàm in cibo committi possit. 3. Quòd circa edulia & pulcherrima potissimùm abstinencia servari debeat, utpote peccandi & appetitui ad peccandum, & Diabolo ad tentandum major occasio subministratur; unde gemina abstinentia adhibenda, ut scilicet vel grossioribus cibis abstinere velscatur, vel parcè delicatis utatur. 4. Quòd ad m

juram justam cibi ac potûs inveniendam, paulatim sibi aliquid detrahare debeat, quousque deprehendat, quantum sufficit, ut functiones suas ordinarias commodè obire possit. 5. Quòd inter comestionem expediat, vel Christum cum Discipulis comedentem imaginari, vel alijs pijs cogitationibus animum, suaviter tamen & absque violentia occupare, ut hac ratione occupatus abstrahatur à suavitate ciborum percipienda, minùsque super illos affectus effundatur. 6. Quòd ad intemperantiam cavendam non parùm conducatur, si antè, quàm cibus vel potus sumatur, ac nulla esuries sentitur, determinetur, quantum quis sumere velit, & ab hac mensura nec à propria aviditate, nec ab instigatione Inimici abduci se permittat. 7. Quòd præcipuè cavendum sit, ne super sumendos cibos animus quasi totus effundatur; aut cum nimia aviditate & festinatione comedatur.

§. XX.

De Modestia.

I. Est virtus, quæ externa Hominis membra & actiones juxta Status cujusque decentiam moderatur; de qua sequentia Ascetæ noranda.

II. Primum est, ut convenientem de illa æstimationem concipiat, eumque in finem perpetuò distinctionem sequens in mente ac memoria habeat:

Multùm est doctrinâ, virtute excellere multùm:

Majus opus, mores composuisse suos.

Cùm enim ad hoc requiratur, ut in omnibus nostris verbis & actibus nihil reperiatur, quod cujusquam offendat aspectum, quemadmodum S. Augustinus monet, &

N 5

hanc

hanc ipsam morum decentiam atque integritatem
fectio sanctitati (quæ in caritate divina præcipue
sistit) superaddat, facile apparet, uti difficillimè
rarissimum opus est vir undequaque perfectus,
ram quoque morum ad leges modestiæ compo-
sitionem reperiri.

III. Secundum est, ut ad certa quæpiam
revoceat, quæ circa hanc modestiam sunt oblecta
qualia quidem quatuor præcipue assignari possunt
Hilaritas & serenitas frontis & faciei: quæ quidem
derata sit, & ex conscientia bona velut nativa
procedat, oportet. Unde duo extrema ipsius
sè cavenda: prius est nimia gravitas aut severitas
tūs, quæ per frontis aut nasi corrugationem, tris-
tibus aut alium motum inordinatum indicet: posterius
sūs immodicus & immodestus, quia ridere
neutiquam ijs permissum est, teste B. Antiocho
sunt germani Christiani: omnium minimè com-
Monachis, qui se jam crucifixerunt istius mundi
Hinc & S. Nilus ad excessum risūs fugiendum
tur, quia enervat animam; anima verò enervata
lè à freno legis exiit: juxta Vener. Bedam ver-
lum habebit accessum cordis compunctio, ubi
immoderatus risus & jocus: imò non tantum
sed etiam corpori nocet risus excussus, in hoc
sanguis recedit à corde, & ex valido risu homines
pe suffocantur. Hinc breviter & bene S. Bernardus
ad Eugenium scribens ait: Fœde ad Cachinnos
ris, fœdiùs moves. 2. *Mundities vestium, & mor-
brorum, quæ aspectui patent*: quam quidem S.
natus suis hanc regulâ commendavit: *Mundities
& ad valetudinem, & ad ædificationem confert,*

nibus curæ sit, tam circa seipfos, quàm omnia alia: nam mundities arguit gravitatem morum, teste Iſocrate, ſi tamen, ut Tullius monet, non ſit odioſa, nec exquisita nimis, nec muliebris, ſed virilis tantùm, quæ fugiat agreſtem & inhumanam negligentiam: quippe nec affectatas ſordes, nec exquisitas delicias Chriſtiano convenire, S. Hieronymus monet. Certè de S. Bernardo ſcribitur, quod in veſtibus ei paupertas ſemper placuerit, ſordes nunquam; nimirùm animi fore iudices ajebat, aut negligentis, aut foris gloriam affectantis humanam. 3. *Gestus & motus membrorum*: cujus quidem defectus breviter, ſed ſufficienter indicavit Hugo de S. Victore his verbis: geſtus autem reprehendiſſibilis eſt, ſi eſt aut mollis, aut diſſolutus, aut tardus, aut citatus. Mollis ſignificat laſciviam, diſſolutus negligentiam, tardus pigritiam, citatus ſive impetuoſus inconstantiam. 4. *Sermonis attemperatio*: ut, quemadmodum S. Clemens monet, uterque qui differit, vocem metiatur juſta proportione, & commodatione; elatus enim clamor pronuntiationis, res eſt inſaniſſima: cum proximis autem ita loqui, ut non audiaris, ejus eſt, qui nullo eſt ſenſu præditus, neque enim audient: & hoc quidem eſt puſilli & abjecti animi indicium, illud verò arrogantia. Aliæ circumſtantia in ſermone obſervandæ, diſtinctiùs alibi exponentur, hic in genere ſufficit, ſi Regula ſupra citata S. Ignatij obſervetur, ſi loquendum fuerit, meminerint modèſtiæ & ædificationis, tum in verbis, tum in modo loquendi.

IV. Tertium eſt, ut regulas quasdam generales nôrit, juxta quas ſe dirigere quiſque debeat in moribus ritè conformandis, quarum quidem tres potiffimum assignari

assignari possunt. 1. *Natura*: quam regulam
 Cicero his verbis: naturam sequamur, & ab
 quod abhorret, oculorum auriúmque appro
 fugiamus, nam, ut rectè S. Ambrosius advertit,
 catum placet, motum natura informet. Siqui
 rura vitij est, industria emendet; ut ars deli
 desit correctio. 2. *Consuetudo patria*: nam,
 cuique homini, ita & nationi pulchrum est, quod
 quis cum ratione eligit, qui alijs convivere, sua
 societatem gratam efficere desiderat. 3. *Exempla*
lteriorum: id est, qui urbanitatis decorum stud
 conlectantur, & sincerius; hæc enim uti oculis
 lius obijciuntur, ita vim quoque efficaciamque
 majorem ad imitationis desiderium studiumque
 vocandum. Porro quæ regulæ speciatim circa
 divinum, congressionum officia, compellendi
 nem, cultum corporis, incessum, colloquia,
 ctionem corporis & nocturnum decubitus à
 stia præscribantur, copiosè simul & eleganter enu
 tur in aureo libello, qui ab alijs *Astilogus Chri*
stianus, ab alijs *Decorum & Urbanitas morum* scri
 ptus.

§. XXI.

De Taciturnitate.

- I. Est Virtus, immodicum loquendi appetitum
 refrenans, de qua Sequentia Ascetæ sunt scienda.
- II. Primum est, ut bene apprehendat necessi
 tatem & utilitatem hujus virtutis. Et necessitas
 dem ex eo oritur, quod, cum homo ex una parte
 animal sociabile, ideóque vel ipsius naturæ insti
 tuta

incitetur ad mutuam confabulationem ; ex altera vero parte ob vitiatam naturam non modicè inclinatur ad vanam recreationem ex superfluis aut vanis colloquijs capiendam, meritò admodum cautus esse debeat, ne in ejusmodi vitium à lingua præcipitetur. Ob quam causam Salomon dixit, Omne aurum & argentum conflandum, frenosque ori rectos faciendos per silentij custodiam ; ut enim nullus equus etiam modestissimus, dum sessorem recipit, sine freno dimittitur ; ita, quantumcunque quis sibi prudens & cautus videatur, semper silentij freno opus habet. Utilitatem verò cognoscet ex eo maximè, quòd silentium meritò ab Ascetis reputetur inter præcipua instrumenta tum perfectionis assequendæ, tum disciplinæ publicæ conservandæ, uti patet tum ex exemplo antiquorum Eremitarum, & testimonio Thomæ Kempensis dicentis : Maximi Sanctorum humana consortia, ubi poterant, vitabant, & DEO in secreto vivere eligebant ; tum ex Religiosarum Familiarum Constitutionibus, quæ omnes præcipuâ curâ præcipiunt & urgent silentij observationem.

III. Alterum caput est, ut pariter bene cognoscat causas potissimas, cur silentium tam strictum semper fuerit requisitum ab omnibus tum Sapientiæ, tum Perfectionis Magistris. Quam quidem geminam assignat S. Basilius. Prior est, ut hâc ratione loqui rectè discamus, quæ ars ob tot circumstantias ad eam requisitas meritò difficillima judicatur. Unde non perinde ut aliæ artes exercitando, sed abstinendo discitur, quia cum homo non sit assuetus tot circumstantijs, quæ ad istam artem requiruntur, sed temerè effutire soleat, quæ in mentem & linguam veniunt, silentium,

ut

ut bene observat citatus S. Basilius, duo ad hunc finem commoda præstat, nempe ut & oblivionem ex celeritate pariat; & ad ea, quæ recta sunt, discenda suppeditet. Hinc rectè S. Gregorius dixit: Illi qui veraciter novit, qui priùs bene tacere didicit. Posterior causa est, ut hæc ratione solitudini assuescat, & ad majorem cum DEO & Sanctis familiaritatem disponatur; hinc rectè pius Alceta, si subtraxeris, inquit, à superfluis locutionibus, & superfluis circuitionibus audiendis, invenes tempus sufficientis & aptum pro bonis meditationibus insistendis,

IV. • Tertium est, ut facilem & efficacem præxin pro hac virtute obtinenda, quæ quidem præxin in duobus præcipuè capitibus consistit. 1. Ut accuratam meditationem, quâ commoda silentio servati, & damna violati bene ponderentur, præxin fam, firmissimum fiat decretum non loquendi, cum necessitas, utilitas, & caritas requirit. 2. Ut studeat quisque quotidie in rerum spiritualium gustu proficere; per hoc quippe medium radix vitæ ad confabulandum inclinationis tollitur, & fit

S. Laurentius Justinianus prudenter advertit) ut dum illo (scilicet Verbi Divini confortio) pascitur, terrenum pabulum non requirat.

